

Załącznik do uchwały Nr XLI/351/2021

Rady Gminy Tczew

z dnia 9 grudnia 2021r.

Strategia Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021 -2030

Tczew, Wrocław

Grudzień 2021

Spis treści

1. Wstęp	2
2. Podsumowanie diagnozy	3
2.1. Sfera społeczna	3
2.2. Sfera gospodarcza	7
2.3. Sfera przestrzenna	9
2.4. Synteza diagnozy	12
3. Wyzwania rozwoju Gminy Tczew	15
4. Wizja oraz cele rozwoju Gminy Tczew	19
5. Priorytety oraz kierunki działań rozwoju Gminy Tczew	24
6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	32
6.1. Założenia struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy w kontekście ustaleń Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030	32
6.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Tczew	38
7. System zarządzania strategią	41
7.1. Zasady wdrażania i monitoringu	41
7.2. Ramy finansowe i źródła finansowania	42
7.3. Wytyczne dla sporządzania dokumentów wykonawczych	43
7.4. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	44
8. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2023 ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 oraz z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030	51
10. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2023 z innymi dokumentami poziomu regionalnego	59
11. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2023 z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły	63
12. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	65
13. Spis map, rysunków, tabel i wykresów	67

1. Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030 jest dokumentem strategicznym Gminy, wyznaczającym kierunki działań, które sukcesywnie powinny być wdrażane. Jest dokumentem komplementarnym do Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030, tj. stanowi uzupełnienie i rozwinięcie założeń rozwojowych regionu w wymiarze lokalnym. Spójność planowania na poziomie regionalnym i lokalnym jest kluczowa dla powodzenia realizacji zamierzeń rozwojowych w gminie Tczew.

Strategia Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030 jest dokumentem wyjściowym dla szeregu polityk rozwojowych poziomu lokalnego, w tym związanych z planowaniem przestrzennym, zagadnieniami społecznymi, promocją gminy, rewitalizacją. **Jest dokumentem, który powinien być realizowany ponad podziałami politycznymi, angażując wszelkie możliwe zasoby i środki.** Ukierunkowany jest na podnoszenie jakości życia mieszkańców, powinien być co do zasady wdrażany bez względu na kadencyjność władz samorządowych. Bazuje bowiem na szczegółowej diagnozie społeczno-gospodarczej i uwzględnia uwarunkowania przestrzenne rozwoju gminy. Model rozwoju gminy opiera się na faktach oraz zdiagnozowanych potrzebach mieszkańców.

Ustalenia zawarte w Strategii stanowią podstawę do prowadzenia przez władze Gminy długookresowej polityki rozwoju społeczno-gospodarczego. Wokół jej ustaleń koncentrować się będą działania zmierzające do zapewnienia jak najlepszych warunków życia mieszkańcom Gminy oraz tworzenia sprzyjających warunków dla dalszego rozwoju.

W ramach prac nad Strategią przeprowadzono badania ilościowe i jakościowe, które wniosły istotny wkład w definiowanie kierunków rozwoju gminy. Strategię opracowano z uwzględnieniem zasad zgodności programowej z podstawowymi dokumentami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi.

Pracę nad tworzeniem części strategicznej rozpoczęto od sformułowania wizji i misji rozwoju. Następnie zostały określone cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań. W kolejnych rozdziałach przedstawiono rekomendacje wdrażania Strategii – zawierające najważniejsze wnioski dotyczące budowy systemu wdrażania.

2. Podsumowanie diagnozy

2.1. Sfera społeczna

Demografia

Gmina Tczew, według stanu na 31.12.2019 roku (dane Głównego Urzędu Statystycznego), liczyła 15 035 mieszkańców. W 2019 roku zamieszkiwało gminę o 13,57% więcej osób niż w 2012 roku.

W porównaniu z 2012 rokiem, w 2019 roku wzrosła liczba dzieci w wieku 0-2 lata o 12,80%, dzieci w wieku 3-6 lat o 1,98%, w wieku 7-12 lat o 23,15% i w wieku 13-15 lat o 6,78%. Wzrosła także liczba osób w wieku 25-34 lata o 8,41%, 35-44 lata o 26,97%, w wieku 45-54 o 11,01% jak też osób w wieku 55-64 lat o 19,81% oraz w wieku 65 lat i więcej o 36,89% (największy wzrost).

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku wskazuje, że pod względem demograficznym gmina Tczew należy do jednostek o stosunkowo korzystnej sytuacji. W 2019 roku udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy wynosił 22,9%, tj. więcej niż w skali kraju (18,1%), województwa (10,7%) i powiatu (19,8%).

W przypadku ludności w wieku produkcyjnym gmina Tczew charakteryzowała się wyższym udziałem tej kategorii wiekowej wśród mieszkańców (63,7%) w porównaniu do średniej krajowej (60,0%), wojewódzkiej (59,8%) i powiatu (60,7%).

W 2019 roku ludność w wieku 65 i więcej lat stanowiła 13,3% mieszkańców gminy Tczew, tj. mniej niż wynosiła średnia krajowa (21,9%), średnia wojewódzka (25,0%) i powiatu (19,5%).

Gmina Tczew charakteryzowała się wyższym poziomem wskaźnika urodzeń żywych na 1000 ludności. W okresie od 2012 do 2019 roku wynosił on średniorocznie 12,27, podczas gdy w skali kraju na 1000 ludności rodziło się 9,91 dzieci, w województwie pomorskim 11,04 dzieci, a w powiecie tczewskim 10,6 dzieci.

Migracje

Dane dotyczące migracji, tj. zameldowań i wymeldowań, pozwalają stwierdzić, iż w okresie od 2012 do 2019 roku do gminy Tczew więcej osób przyjeżdżało niż wyjeżdżało. Liczba mieszkańców gminy w analizowanym okresie wzrosła w wyniku migracji łącznie o 1 464 osoby, średnio o 183 osoby rocznie. W tym samym okresie ubywało mieszkańców miasta Tczew wskutek migracji, średniorocznie o 139 osób.

Nowi mieszkańcy przybywający w celach mieszkaniowych na teren gminy Tczew to przede wszystkim mieszkańcy miast. Liczba osób meldujących się najwyższa była w 2019 roku (499 osób), najniższa w 2014 roku (299 osób).

Gmina Tczew traciła również mieszkańców w wyniku migracji poza obszar gminy. Odpływ mieszkańców gminy związany był głównie z wyprowadzką do miasta. W analizowanym okresie pomiędzy 2012 a 2019 rokiem odnotowano pojedyncze przypadki migracji zagranicznej. Największe spadki liczby ludności gminy odnotowano wśród młodzieży: w wieku 16-19 lat (-1,81%) oraz w wieku 20-24 lata (-14,73%).

Mieszkalnictwo

W 2019 roku na terenie gminy Tczew znajdowało się 3 016 budynków mieszkalnych, a zasoby mieszkaniowe w gminie tworzyło 3 957 mieszkań, składających się z 17 917 izb o łącznej powierzchni 401 636 m². Analiza danych dotyczących zasobów mieszkaniowych w latach 2012-2019 wskazuje na rozwój gminy w tym obszarze. W analizowanym okresie liczba budynków mieszkalnych w gminie zwiększyła się o 22,7%, mieszkań o 23,2%, a izb o 22,1%. Całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań wzrosła w latach 2012-2019 o 25%.

Dane GUS wskazują, że w 2018 roku komunalne zasoby mieszkaniowe gminy Tczew liczyły 31 mieszkań i 15 lokali socjalnych. Wg danych Raportu o stanie gminy za 2019 r. łącznie w zasobie gminy znajdowało się 29 mieszkań.

Gmina Tczew charakteryzowała się nieznacznie niższym od średniej dla grupy porównawczej wskaźnikiem liczby zamieszkałych lokali komunalnych na 1000 mieszkańców, co wskazuje na gorszą na tle średniej dostępność do tej kategorii mieszkań w gminie. Jednocześnie wskaźnik na linii czasu zmniejszał się, osiągając w 2018 roku wartość 2,12 lokali komunalnych na 1000 mieszkańców, przy średniej w grupie porównawczej wynoszącej 2,21.

Pomoc społeczna

Najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Tczew w 2019 roku było:

- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- długotrwała lub ciężka choroba.

Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie w 2019 roku była o 19,2% niższa niż w 2012 roku. W przypadku osób korzystających z pomocy wystąpiła również tendencja malejąca, a ponadto jej dynamika okazała się większa. W latach 2012-2019 liczba osób objętych pomocą zmniejszyła się o 39,8%.

Gmina Tczew cechowała się wyższym zasięgiem korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w porównaniu z innymi analizowanymi jednostkami. W 2019 roku udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności gminy ogółem wynosił 7,3%, tj. więcej niż w skali kraju (4,6%), województwa (4,8%) i powiatu tczewskiego (5,9%).

Opieka zdrowotna i pandemia COVID-19

Pandemia COVID-19 jest szczególną sytuacją w historii Świata, kraju i miasta. Sytuacja związana z pandemią jest zupełnie nowym doświadczeniem, zarówno dla mieszkańców, przedsiębiorców, sfery publicznej i dla wielu aspektów funkcjonowania kraju. Brak dostatecznej wiedzy medycznej nt. tej choroby oznacza dużą niepewność w projektowaniu rozwoju gminy. Wciąż nie są bowiem znane skutki długoterminowe, zarówno dla zdrowia mieszkańców, ale też sfery finansów publicznych.

Wg danych GUS w 2019 roku na terenie gminy Tczew znajdowały się 3 podmioty ambulatoryjne oraz 29 podmiotów zlokalizowanych w mieście Tczew. Rosnąca liczba osób w wieku senioralnym przekładać się będzie na rosnące potrzeby w zakresie opieki zdrowotnej.

Kultura

Zadanie gminnej instytucji kultury realizują 22 świetlice wiejskie. Świetlice są miejscem spotkań, dzięki którym zwiększa się aktywność społeczna mieszkańców. Zwiększenie ilości działań na rzecz aktywizacji i integracji społecznej jest priorytetowym działaniem przy kreowaniu tzw. „życia świetlic”. Dzięki miejscu, w którym można organizować spotkania rozwija się kultura lokalna oraz jest możliwość rozwoju zainteresowań mieszkańców. Miejsca te służą lokalnej społeczności.

Dzieci i młodzież (30 osób w wieku 7-18 lat) może skorzystać z Placówki Wsparcia Dziennego w Lubiszewie Tczewskim (codziennie w godz. 12.30-18.30). Seniorzy (15 osób w wieku 60+) mogą skorzystać z Klubu Aktywnego Seniora w Lubiszewie Tczewskim.

Wg danych GUS na placówkę biblioteczną w gminie Tczew w 2019 roku przypadało 15 035 osób, tj. zdecydowanie więcej niż wynosiła średnia krajowa (4 324 osoby), średnia wojewódzka (6 318 osób) i powiatowa (5 511 osób).

W gminie Tczew biblioteki dysponowały najmniejszym księgozbiorem w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w porównaniu do średnich dla powiatu, województwa i kraju. W 2019 roku na 1000 mieszkańców gminy przypadało 796,2 woluminów. Tymczasem księgozbiór bibliotek na 1000 mieszkańców Polski wynosił 3 309,8 woluminów na 1000 mieszkańców województwa pomorskiego – 2 148 woluminów, a powiatu tczewskiego 2 429,2 woluminów.

Wg danych GUS mieszkańcy gminy Tczew zdecydowanie mniej chętniej niż mieszkańcy pozostałych zostawali czytelnikami biblioteki, o czym świadczy niski poziom wskaźnika czytelników na 1000 ludności. W 2019 roku wynosił on w gminie 17. W porównaniu do 2012 roku wskaźnik ten zmniejszył się o 29,17%. W analizowanym okresie wskaźnik czytelników bibliotek w pozostałych analizowanych jednostkach zmniejszył się także w kraju i powiecie, a wzrósł w województwie. W 2019 roku średnia liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności dla kraju wynosiła 156 osób (o 7,14% mniej niż w 2012 roku), dla województwa – 164 czytelników bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców (o 5,81% więcej niż w 2012 roku), dla powiatu 130 (o 18,24% mniej niż w 2012 roku).

Sport i rekreacja

Według danych GUS w 2018 roku na terenie gminy Tczew działalność prowadził 1 klub sportowy, w którym funkcjonowała 1 sekcja.

Kadrę klubów sportowych w 2018 roku tworzył 1 instruktor sportowy (tyle samo co w 2012 roku). W porównaniu do 2012 r. zmalała ilość trenerów (o 1 osobę) oraz innych osób prowadzących zajęcia (o 3 osoby).

Wg danych GUS klub sportowy gminy Tczew liczył w 2018 roku 15 członków i 22 ćwiczących. W obu przypadkach liczby te znacznie spadły w okresie 2012-2018: liczba członków zmalała o 82,12%, a liczba ćwiczących o 65,08%.

Analiza porównawcza wskazuje, że gmina Tczew jest przestrzenią o zdecydowanie mniejszej aktywności sportowej mieszkańców w porównaniu do średniej dla grupy porównawczej. W 2018 roku na 1000 mieszkańców gminy członkami klubów sportowych było 1,03 osób, a w grupie porównawczej średnia wynosiła 23,52 osoby.

Turystyka

Gmina Tczew to obszar o umiarkowanej atrakcyjności turystycznej oraz rekreacyjnej. Jest to wynik przede wszystkim małego udziału powierzchniowych kompleksów leśnych, małej liczby zbiorników wodnych. Potencjał rekreacyjny gminy tworzą przede wszystkim rejon jezior Damaszk i Rokickich, gdzie może się rozwijać turystyka pobytowa w minimalnym zakresie ze względu na ograniczoną powierzchnię zbiorników wodnych. Na terenach przyrzecznych i leśnych istnieje potencjał dla rozwoju turystyki kwalifikowanej.

Edukacja

Gmina Tczew posiada dobrze zorganizowany i rozwinięty system edukacji podstawowej. W gminie Tczew w 2019 r. funkcjonowało 5 placówek edukacyjnych:

- Szkoła Podstawowa im. Obrońców Pomorza Gdańskiego w Miłobądku,
- Szkoła Podstawowa w Dąbrówce Tczewskiej,
- Szkoła Podstawowa w Lubiszewie Tczewskim,
- Zespół Kształcenia i Wychowania w Turzu,
- Zespół Kształcenia i Wychowania w Swarzędzie (Swarzędzin i Czarlin).

Dane demograficzne wskazują na stabilność funkcjonowania oświaty na terenie gminy. Jednocześnie do deficytów należy dostępność do opieki przedszkolnej i żłobkowej

Na terenie gminy Tczew funkcjonują 2 przedszkola – w Swarzędzie i w Turzu oraz 1 Punkt Przedszkolny w Rokitkach. Wg danych GUS gmina Tczew cechowała się niższymi spośród analizowanych jednostek wartościami wskaźnika dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat. W 2019 roku na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat do gminnych przedszkoli, punktów przedszkolnych i oddziałów przedszkolnych uczęszczało 747 dzieci. Wyższe okazały się średnie dla pozostałych jednostek: kraju (885 dzieci), województwa (849 dzieci) i powiatu (799 dzieci), a także miasta (893).

Bezpieczeństwo publiczne

W gminie Tczew działa 9 jednostek OSP znajdują się w następujących miejscowościach: Gnieszewo, Miłobądk, Swarzędzin, Turze, Boroszewo, Dalwin, Dąbrówka Tczewska, Małzewo, Rokitki.

Analiza porównawcza gminy Tczew z gminami o podobnych funkcjach wskazuje m. in. na wyższy poziom przestępstw popełnianych przeciwko życiu i zdrowiu oraz przeciwko mieniu. W 2018 roku na 10 tys. mieszkańców gminy Tczew stwierdzono odpowiednio 7,0 i 99,4 takich przestępstw, przy średniej w grupie porównawczej wynoszącej odpowiednio 3,7 oraz 66,3 przestępstwa. Korzystniej dla gminy Tczew kształtowały się wskaźniki odnoszące się do przestępstw drogowych. W 2018 roku na 10 tys. mieszkańców w gminie odnotowano 16,0 takich przestępstw, przy średniej dla grupy porównawczej wynoszącej 20,0.

Aktywność społeczna

Aktywność społeczną mieszkańców gminy Tczew w relacji do innych jednostek można porównać za pomocą wskaźnika liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców. Wg danych GUS w 2019 roku w gminie Tczew wskaźnik ten wynosił 22. Osiągnięta wartość pozostawała na poziomie niższym wśród porównywalnych jednostek. Dla porównania w 2019 średnia krajowa wynosiła 38 podmiotów NGO na 10 tys. mieszkańców, średnia wojewódzka - 37 podmiotów, powiatowa – 27 podmiotów, a w mieście w Tczew - 25 podmiotów.

Między 2012 a 2019 rokiem wartość wskaźnika fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. ludności w gminie wzrosła o 15,8%. Tempo wzrostu w tym czasie wskaźnika w kraju (26,7%), w województwie (23,3%), w powiecie (28,6%) i mieście Tczew (31,6%) okazało się wyższe.

Na tle gmin z grupy porównawczej gmina Tczew wyróżniała się niekorzystnie pod względem liczby organizacji pozarządowych, dynamiki ich powstawania w ostatnich latach oraz poziomu wsparcia finansowego organizacji pozarządowych z budżetu gminy.

W gminie funkcjonuje 18 Kół Gospodyń Wiejskich. Działalność kół polega na aktywizowaniu społeczności wiejskiej, budowaniu tożsamości w kontekście historii dziedzictwa kulturowego i regionalnego.

2.2. Sfera gospodarcza

Aktywność gospodarcza i przedsiębiorczość

Wg danych GUS 2019 roku na terenie gminy Tczew działalność prowadziło 1 669 podmiotów gospodarki narodowej. Liczba podmiotów w gminie na przestrzeni lat 2012-2019 systematycznie rosła. Ogółem w 2019 roku liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie okazała się o 35,58% wyższa niż w 2012 roku.

W 2019 roku na 10 tys. mieszkańców gminy przypadało 1110 podmiotów wpisanych do rejestru REGON i była to wartość niższa niż średnia krajowa (1175 podmiotów) i wojewódzka (1 311 podmiotów), ale wyższa od średniej dla powiatu (957) i miasta Tczew (992 podmioty).

Dane za okres od 2012 do 2019 wskazują na istotny wzrost ilości osób w gminie, które prowadzą własną działalność gospodarczą. W 2012 roku było to 1014 osób, w 2019 roku 1 403 osoby, co oznacza wzrost o 38,36%.

Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności wskazuje na relatywnie wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców gminy Tczew na tle innych jednostek. W 2019 roku na 1000 mieszkańców gminy przypadały 93 osoby prowadzące działalność gospodarczą. W tym samym roku w skali kraju na 1000 ludności działalność gospodarczą prowadziły 84 osoby, w skali województwa nieco więcej - 96 osób, a w skali powiatu i miasta – mniej, tj. odpowiednio 73 i 72 osoby.

Liczba osób pracujących na terenie gminy Tczew wynosiła w 2019 roku 4 190 osób. Na przestrzeni lat 2012-2019 widoczny był wzrost liczby pracujących. W 2019 roku na 1000 mieszkańców gminy przypadało 279 osób pracujących, co było wartością wyższą na tle analizowanych jednostek (z wyjątkiem miasta Tczew), wyższą od średniej krajowej (255 osób), wojewódzkiej (253), jak również powiatowej (248). Wyższą wartość miał wskaźnik jedynie dla miasta Tczew (312).

W 2020 roku (stan na koniec grudnia) w rejestrze osób bezrobotnych w gminie Tczew wg danych GUS pozostawało 393 mieszkańców. W porównaniu do 2012 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie zmniejszyła się o 215 osób, tj. o 35,36%. W całym analizowanym okresie do 2019 roku widoczny był stały trend spadkowy, a w 2020 roku – ponowny wzrost. W roku 2019 w rejestrze osób bezrobotnych pozostawało 318 osób (o 75 mniej niż w 2020 r.).

W latach 2012-2019 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy Tczew w wieku produkcyjnym systematycznie się zmniejszał, osiągając w 2019 roku poziom 3,3% (tyle samo co dla miasta Tczew). Średnia dla kraju wynosiła w tym czasie 3,8%, dla województwa 3,0%, a dla powiatu 3,5%.

Finanse gminy

W okresie od 2012 do 2019 roku gmina Tczew istotnie zwiększyła swoje dochody. W 2019 roku dochody gminy wynosiły 75,85 mln zł, w 2012 roku było to 36,98 mln zł.

Gmina Tczew charakteryzowała się na tle grupy porównawczej niższymi od średniej wpływami z podatków z tytułu PIT. Warto jednak odnotować znaczny wzrost dochodów gminy z tego tytułu.

Wyższe od średniej w grupie porównawczej w 2018 roku były wpływy z tytułu podatki CIT. W analizowanym okresie od 2014 do 2018 roku w gminie Tczew zwiększyły się one zauważalnie.

Wyższe od średniej w grupie porównawczej były w gminie Tczew wpływy z tytułu podatku od nieruchomości.

Analizując dochody własne budżetu gmina Tczew warto zwrócić uwagę na te, które przynoszą Gminie największe korzyści finansowe w dłuższej perspektywie czasu oraz charakteryzują się istotnym potencjałem wzrostu. Do kategorii najważniejszych własnych źródeł dochodów należy zaliczyć dochody pochodzące z PIT i podatek od nieruchomości. Wymienione źródła dochodów charakteryzowały się istotnym udziałem w dochodach ogółem, a w przypadku dochodów z PIT także istotnym wzrostem w latach od 2012 do 2019 roku. W tym miejscu warto zaznaczyć, iż w odniesieniu do dochodów pochodzących z PIT rezerwy wzrostu związane są z poziomem aktywności ekonomicznej mieszkańców oraz poziomem wynagrodzeń.

W przypadku wydatków z budżetu gminy Tczew w 2019 r. największy był udział wydatków klasyfikowanych w dziale 855 rodzina (22,57 mln zł, tj. 30,4% ogółu wydatków gminy w tym roku) oraz 801 oświata i wychowanie (ok. 20,52 mln zł, tj. 27,6 % wydatków).

Znaczącą kategorię wydatków gminy stanowiły wydatki w dziale 750, administracja publiczna (7,4 mln zł, 10 %), w dziale 600 transport i łączność (4,56 mln zł, tj. 6,1% wydatków gminy) oraz w dziale 900, gospodarka komunalna i ochrona środowiska (ok. 4,07 mln zł, tj. 5,5%).

Zbyt niskie dochody gminy uniemożliwiają realizację wszystkich inwestycji rozwojowych w krótkim czasie. W tym kontekście szczególnego znaczenia nabierają dostępne środki zewnętrzne.

Aby pomóc w naprawieniu szkód gospodarczych i społecznych, jakie wyrządziła pandemia koronawirusa, Komisja Europejska, Parlament Europejski oraz szefowie państw i rządów UE zatwierdzili plan odbudowy dla Europy. Ma on pomóc w wyjściu z kryzysu oraz zapewnić podstawy dla bardziej nowoczesnej i zrównoważonej Europy. Długoterminowy budżet UE w połączeniu z NextGenerationEU, tymczasowym instrumentem pobudzającym ożywienie gospodarki, to największy pakiet środków, jaki został dotychczas sfinansowany z unijnego budżetu. Łączna kwota 1,8 bln euro pomoże odbudować gospodarkę Europy po kryzysie wywołanym COVID-19.

Europejski Zielony Ład to plan działania na rzecz zrównoważonej gospodarki UE. Można to osiągnąć poprzez przekształcenie wyzwań związanych z klimatem i środowiskiem w nowe możliwości we

wszystkich obszarach polityki, a także zadbanie o to, by transformacja była sprawiedliwa i sprzyjała włączeniu społecznemu.

Skuteczność realizacji polityki rozwoju lokalnego determinowana będzie poprzez współpracę w wymiarach funkcjonalnych, określonych m. in. w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030, jak też w ramach Lokalnej Grupy Działania „Wstęga Kociewia”.

2.3. Sfera przestrzenna

Uwarunkowania lokalizacyjne i komunikacyjne

Gmina Tczew położona jest przy dwóch głównych drogach międzynarodowych: A-1 (krajowa Nr 1), łącząca aglomerację trójmiejską z południem kraju i drogę nr 22 Kostrzyn – Berlin – Gorzów Wielkopolski, łączącą Starogard Gdański z Malborkiem i Elblągiem. Przez teren gminy przebiega magistrala kolejowa Trójmiasto - Tczew – Bydgoszcz. Linie kolejowe łączą gminę ze Starogardem Gdańskim, Gdańskiem. Główny węzeł kolejowy znajdujący się w Tczewie, umożliwia dogodną komunikację z większością miast w całej Polsce. Istnieje także połączenie autobusowe z Gdańskiem, Starogardem Gdańskim, Malborkiem i Gniewem.

Gmina Tczew posiada najsilniejsze powiązania komunikacyjne na szczeblu lokalnym z miastem Tczew. Urząd Gminy zlokalizowany jest w centrum miasta. Tereny gminne z miastem łączy wiele powiązań komunikacyjnych o znaczeniu regionalnym (droga krajowa nr 91 i nr 22 oraz droga wojewódzka nr 224) oraz wiele dróg o znaczeniu lokalnym, powiatowym i miejsko-gminnych. Połączenia komunikacyjne terenów gminnych z miastem zapewnia sieć połączeń autobusowych.

Walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz kulturowe

Specyfikę krajobrazową gminy Tczew stanowią przede wszystkim:

- znaczne zróżnicowanie morfologiczne gminy;
- występowanie form ochrony przyrody, w których przedmiotem ochrony jest też krajobraz (istniejący i planowany obszar chronionego krajobrazu, planowany park krajobrazowy, planowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe).

Na terenie gminy Tczew i w jej bezpośrednim sąsiedztwie występują następujące formy prawnej ochrony przyrody:

Obszary Natura 2000:

- Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Dolina Dolnej Wisły” PLB040003,
- Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Dolna Wiśła” PLH220033,
- Specjalny obszar ochrony siedlisk „Grądy nad Jeziorami Zduńskim i Szpegawskim” PLH220067.
- Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Waćmierz” PLH220031 (poza granicami gminy).

Obszary Chronionego Krajobrazu:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich,

- Środkowożuławski Obszar Chronionego Krajobrazu.

Na terenie gminy Tczew znajdują się tu dość liczne atrakcje i zabytki, szczególnie kościoły. Znajduje się tu 21 obiektów wpisanych do Rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Niezwykle cenną wartością dziedzictwa kulturowego zachowanego na terenie gminy są rozległe panoramy pól i łąk otaczających historyczną zabudowę wiejską w postaci rozproszonego bądź zwartego placowego lub ulicowego układu ruralistycznego.

Gospodarka wodno-ściekowa

Wody powierzchniowe w gminie Tczew zajmują ok. 2,21% bez rzeki Wisły, z rzeką Wisłą ok. 5% powierzchni gminy. Z większych obiektów hydrograficznych można wyróżnić rzeki: Wisłę, Motławę, Szpęgawę i kilka znacznej wielkości jezior. Do największych należą jezioro Damaszków (pow. 80,9 ha), zlokalizowane w obrębie Turze oraz jezioro Zduńskie (pow. 60,4 ha), którego część znajduje się na terenie gminy Tczew (w obrębie Wędkowy). Na terenie gminy występuje ponadto zespół jezior Rokitki Duże i Rokitki Małe, wraz z sąsiadującymi stawami rybnymi położonymi w obniżeniu doliny Motławy oraz niewielkie jeziora Młyńskie i Waćmierki, położone na terenie obrębu Swarżyn. Wykorzystanie gospodarcze jezior ograniczają zanieczyszczenia oraz stosunkowo niewielkie przepływy.¹

Dostęp do sieci wodociągowej na terenie gminy Tczew jest powszechny. Wszyscy mieszkańcy posiadają dostęp do wody z wodociągów. W gminie eksploatuje się 12 ujęć wody i stacji uzdatniania. Długość gminnej sieci wodociągowej wynosi ok. 200 km. Wydajność ujęć wody na terenie gminy Tczew jest wystarczająca dla obecnych potrzeb i dysponuje znacznymi rezerwami. Największe rezerwy występują na ujęciach w Boroszewie, Lubiszewie Tczewskim, Turzu Małym i Szczerbińcinie. Stan techniczny stacji uzdatniania wody jest zróżnicowany i część ujęć wymaga remontów kapitałnych. Zasoby wód na istniejących ujęciach zaspokajają w całości potrzeby ludności gminy w zakresie zaopatrzenia w wodę.²

Na podstawie odsetka ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w gminie Tczew można stwierdzić, że dostęp do kanalizacji jest mniej powszechny niż do wodociągów. W 2019 roku z sieci kanalizacyjnej korzystało 94,9% mieszkańców gminy. Gospodarka ściekowa w gminie opiera się częściowo na lokalnych oczyszczalniach gminy, częściowo na oczyszczalni miasta Tczewa w systemie aglomeracji ściekowej Tczewa. Na terenie gminy znajdują się kolektory zbiorcze doprowadzające ścieki do poszczególnych oczyszczalni, tj. w Swarżynie, Turzu, Małym Miłobądzu, Szpęgawie oraz Tczewie. Zasięg aglomeracji ściekowej Tczew został określony w porozumieniu Miasta Tczew z Gminą Tczew. Wyznaczono aglomerację Tczew o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) wynoszącej 76981 z oczyszczalnią ścieków w Tczewie, przy ul. Czatkowskiej 8, której obszar obejmuje miasto Tczew oraz położone na terenie Gminy Tczew miejscowości lub ich części: Czarlin, Rokitki, Stanisławie, Lubiszewo Tczewskie, Dąbrówka Tczewska, Szpęgawa, Malenin, Mieścina, Zajęczkowo, Miłobądz, Rukosin, Tczewskie Łąki, Gnieszewo, Czatkowy, Śliwiny, Bałdowo, Knybawa, położone w Powiecie tczewskim, w Województwie pomorskim, z oczyszczalnią ścieków w miejscowości Tczew.³

¹ Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tczew

² Źródło: tamże

³ Źródło: UCHWAŁA NR XXV/218/2020 RADY MIEJSKIEJ W TCZEWIE

Gospodarka odpadami

Wg danych GUS w 2019 roku na terenie gminy Tczew zebrano łącznie 3 101,06 t zmieszanych odpadów. W porównaniu do 2012 roku wielkość odpadów zmieszanych zebranych w gminie wzrosła ogółem o 53,53%. Zdecydowana większość odpadów zmieszanych to odpady pochodzące z gospodarstw domowych. W 2012 roku stanowiły one 77,4% ogólnej wielkości zebranych odpadów zmieszanych, zaś w 2019 roku ich udział zwiększył się znacznie do 94,2%.

Odbiór odpadów komunalnych z terenu gminy Tczew realizowany był przez firmę SUEZ Północ Sp. z o.o., a ich zagospodarowanie przez Zakład Utylizacji Odpadów Stałych Sp. z o.o., na podstawie zawartych umów z gminą Tczew. Na terenie gminy Tczew w 2020 r. prowadziło się zbiórkę zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów selektywnie zebranych tj.: papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne, odpady ulegające biodegradacji oraz popiół.⁴

Gaz sieciowy

W 2019 roku długość czynnej sieci gazowej znajdującej się na terenie gminy Tczew wynosiła 196,8 km, tj. o 10,84% więcej niż w 2012 r. W analizowanym okresie zwiększyła się liczba czynnych przyłączy do budynku (o 26,96%) i liczba odbiorów gazu (o 29,85%) oraz znacznie wzrosła liczba odbiorców gazu ogrzewających tym paliwem mieszkania (o 48,36%).

Ogółem w 2019 roku z gazu sieciowego korzystało 7 570 mieszkańców gminy. W porównaniu do 2012 roku liczba ludności korzystającej z tego medium zwiększyła się w całej gminie o 29,85%. Wg danych GUS za 2016 rok zużycie gazu w gminie kształtowało się na poziomie 1 602,3 tys. m³.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Energia elektryczna dostarczana i rozprowadzana jest z systemu elektroenergetycznego poprzez sieć dystrybucyjną 110 kV. Główne Punkty Zasilania (GPZ) zlokalizowane są w mieście Tczew (dwa obiekty), w Miłobądku oraz w Swarzędzie. Moc istniejących GPZ jest wystarczająca na potrzeby istniejącej infrastruktury.

Zaopatrzenie w ciepło

Obecnie zaopatrzenie w ciepło na terenie gminy odbywa się w przeważającym stopniu z wysokoemisyjnych indywidualnych i zbiorowych źródeł ciepła. Kilkadziesiąt rozproszonych lokalnych kotłowni obsługuje głównie część zabudowy mieszkalnej, obiekty usługowe i szklarnie w zakładach produkcji rolnej.

Wyzwania związane z ochroną środowiska

Zmiany klimatu objawiające się w Polsce m. in. nagłymi zjawiskami pogodowymi, w tym suszami i nawałnym deszczami, co może wpływać na funkcjonowanie sektora rolnego i straty materialne firm, osób prywatnych, instytucji publicznych.

Internet

Wg danych Urzędu Komunikacji Elektronicznej (OKE) dostęp do szerokopasmowego Internetu w gminie Tczew nie był powszechny. Wciąż dość licznie na terenie gminy występują tzw. białe plamy.

⁴ Za: Raport o Stanie Gminy Tczew za 2020

Należy podkreślić, iż inwestycje w zakresie szerokopasmowego Internetu realizowane będą sukcesywnie do 2023 r.

2.4. Synteza diagnozy

Syntezę zjawisk i czynników rozwojowych, w tym problemów, barier oraz potencjałów gminy i szans rozwojowych ujęto w postaci klasycznej analizy SWOT.

Analiza SWOT obejmuje analizę:

- Mocnych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych (endogenicznych), czyli elementów rzeczywistości mających pozytywny charakter z punktu widzenia jego przyszłego rozwoju,
- Słabych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych o negatywnym charakterze,
- Szans, tj. uwarunkowań zewnętrznych (egzogenicznych) o charakterze pozytywnym. Jako szanse uwzględnione zostały te zagadnienia, których źródła leżą poza obszarem gminy lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jej obszarze,
- Zagrożeń, tj. uwarunkowań zewnętrznych mających negatywny wpływ na rozwój gminy, których źródła leżą poza obszarem gminy lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jej obszarze.

Tabela 1. Czynniki rozwojowe SWOT gminy Tczew

Mocne strony	Słabe strony
1. Korzystna sytuacja demograficzna, związana z rosnącą liczbą mieszkańców, wysokim odsetkiem dzieci i młodzieży, wysokimi wskaźnikami urodzeń.	1. Odptyw migracyjny młodych osób, szczególnie w wieku 20-24 lat.
2. Wysoka aktywność inwestycyjna w zakresie mieszkalnictwa, widoczna w liczbie nowo powstałych mieszkań.	2. Słabo rozwinięta infrastruktura, zagospodarowanie i usług turystyczne.
3. Dobrze zorganizowany i rozwinięty system edukacji podstawowej.	3. Niedostatki w rozwoju infrastruktury społecznej, sprzyjające integracji społecznej, w szczególności świetlic wiejskich, obiektów kultury oraz niskie wskaźniki uczestnictwa mieszkańców w ofercie kulturalnej gminy.
4. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego, niskie wskaźniki przestępczości, wysokie poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców, działalność OSP.	4. Niedostatki w rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz niski wskaźniki uczestnictwa mieszkańców w sporcie.
5. Zachodzące zmiany w zakresie komunikacji społecznej administracji lokalnej ze społecznością gminy.	5. Deficyty w zakresie dostępności do opieki przedszkolnej i żłobkowej.
6. Wysoka aktywność ekonomiczna mieszkańców, widoczna w niskich wskaźnikach bezrobocia.	6. Zjawisko starzejącego się społeczeństwa, które wpływa na sposób organizacji systemu pomocy i opieki społecznej, w tym zjawiska takiej jak niepełnosprawność, długa choroba, samotność.
7. Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców, widoczny w liczbie firm oraz dynamice ich wzrostu.	7. Znaczny odsetek mieszkańców, którzy objęci są pomocą społeczną, świadczący o znacznej skali problemów społecznych.
8. Dobrze rozwinięta funkcja gospodarcza na terenie gminy, widoczna w danych dot.	8. Niski poziom aktywności społecznej, widoczny m. in. w liczbie organizacji

liczby podmiotów w REGON oraz w liczbie osób pracujących na terenie gminy, tworząca lokalny rynek pracy oraz wpływająca na dochody Gminy (z podatku od nieruchomości). 9. Istniejące w gminie formy aktywności społecznej mieszkańców, które integrują społeczność gminy, w tym Koła Gospodyń Wiejskich, Klub Aktywnego Seniora w Lubiszewie Tczewskim. 10. Dobrze rozwinięta infrastruktura wodno-kanalizacyjna. 11. Dostęp do infrastruktury gazu sieciowego. 12. Uregulowany system gospodarki odpadami. 13. Rosnący poziom dochodów własnych Gminy, związany z rosnącymi dochodami z PIT (napływ nowych mieszkańców, wzrost wynagrodzeń) oraz z podatku od nieruchomości (funkcja gospodarcza, nowi mieszkańcy).	pozarządowych, roszczeniowych postawach mieszkańców. 9. Niski dostęp do komunalnych zasobów mieszkaniowych Gminy. 10. Problemy środowiskowe, związane z jakością powietrza atmosferycznego, niskim poziomem wykorzystania OZE, złym stanem wód powierzchniowych rzek i jezior, zaśmieceniem. 11. Słaby dostęp do Internetu wysokich prędkości. 12. Zbyt niskie dochody gminy, umożliwiające realizację wszystkich inwestycji rozwojowych w krótkim czasie.
Szanse	Zagrożenia
1. Uwarunkowania lokalizacyjne związane z położeniem na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych kraju, bliskością Morza Bałtyckiego oraz Trójmiasta, sprzyjające rozwojowi aktywności gospodarczej i atrakcyjności osiedleńczej. 2. Sąsiedztwo ośrodków miejskich, w tym Tczewa, Malborka, Trójmiasta, stanowiących zaplecze usług publicznych oraz rynków pracy. 3. Położenie nad Wisłą oraz w przestrzeni o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych oraz kulturowych – umożliwiającej rozwój różnych form turystyki i rekreacji. 4. Dobre powiązania komunikacyjne z przestrzenią kraju oraz regionu, związane z lokalizacją na przeciągu szlaków drogowych i kolejowych kraju, dobrze rozwiniętą komunikacją publiczną i dostępnością do węzła komunikacyjnego w Tczewie. 5. Korzystna sytuacja gospodarcza w skali kraju, regionu oraz subregionu, której skutkiem są niskie wskaźniki bezrobocia, rosnący poziom wynagrodzeń mieszkańców oraz dochodów Gminy.	1. Deficyty w zakresie dostępu do opieki zdrowotnej, pogłębiane przez pandemię COVID-19. 2. Zmienność przepisów fiskalnych, które wpływają na poziom dochodów własnych gminy (m. in. dochodów z PIT). 3. Zmiany klimatu objawiające się w Polsce m. in. nagłymi zjawiskami pogodowymi, w tym suszami i nawałnym deszczami, co może wpływać na funkcjonowanie sektora rolnego i straty materialne firm, osób prywatnych, instytucji publicznych. 4. Przedłużający się okres pandemii COVID-19, wpływający m. in. na gospodarkę i dochody mieszkańców.

6. Środki zewnętrzne, które umożliwiają realizację założeń gospodarki niskoemisyjnej oraz rozwój odnawialnych źródeł energii. 7. Polityka społeczna kraju, która wspiera m. in. rodziny, co wpływa na dochody mieszkańców gminy. 8. Współpraca gminy w ramach Lokalnej Grupy Działania, która umożliwia realizację wybranych inwestycji i działań.	
---	--

Źródło: opracowanie własne

3. Wyzwania rozwoju Gminy Tczew

Ostatnim etapem podsumowania diagnostycznego jest sformułowanie wyzwań rozwojowych gminy Tczew w perspektywie strategicznej. Poniżej przedstawiono najważniejsze czynniki, determinujące rozwój gminy.

Lokalizacja, uwarunkowania przestrzenne i komunikacyjne to główne atuty gminy:

- Uwarunkowania lokalizacyjne związane z położeniem na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych kraju, jak też sąsiedztwo ośrodków miejskich, w tym Tczewa sprzyjają rozwojowi aktywności gospodarczej i atrakcyjności osiedleńczej.
- Uwarunkowania lokalizacyjne w istotny sposób kształtują poziom aktywności gospodarczej na terenie gminy, która na tle porównywalnych jednostek terytorialnych jest wysoka. Uwarunkowania lokalizacyjne kształtują również atrakcyjność osiedleńczą, co widoczne jest w zmianach liczby ludności. Zjawiska wzrostu aktywności gospodarczej jak też napływu nowych mieszkańców są bardzo prawdopodobne w kontekście nadchodzącej perspektywy do 2030 roku i sprzyjać będą wzrostowi dochodów budżetowych gminy (podatek PIT i podatek od nieruchomości).
- Sąsiedztwo ośrodków miejskich, w tym Tczewa, Malborka, Trójmiasta zapewnia dostęp do szeregu usług publicznych oraz rynku pracy, a tym samym wspiera aktywność ekonomiczną i społeczną mieszkańców.
- Szczególne związki funkcjonalne gminy Tczew występują z miastem Tczew. Gmina posiada silne powiązania komunikacyjne z miastem Tczew. Tereny gminne z miastem łączy wiele powiązań komunikacyjnych o znaczeniu regionalnym (droga krajowa nr 91 i nr 22, oraz droga wojewódzka nr 224) oraz wiele dróg o znaczeniu lokalnym, powiatowym i miejsko-gminnych. Połączenia komunikacyjne terenów gminnych z miastem zapewnia sieć połączeń autobusowych.
- Gmina posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, która wpływa na atrakcyjność inwestycyjną i wnosi wkład w ochronę środowiska.
- Gmina posiada dobry dostęp do gazu sieciowego, co sprzyja realizacji działań w zakresie poprawy stanu powietrza atmosferycznego.

Potencjał gminy tworzą mieszkańcy i ich aktywność:

- Gmina posiada korzystną sytuację demograficzną, którą charakteryzuje rosnąca liczba mieszkańców, wysoki odsetek dzieci i młodzieży, wysokie wskaźniki urodzeń.
- Mieszkańców gminy cechuje wysoka aktywność ekonomiczna mieszkańców, widoczna w niskich wskaźnikach bezrobocia oraz wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców, widoczny w liczbie firm oraz dynamice ich wzrostu.
- Gminę charakteryzuje wysoka aktywność inwestycyjna w zakresie mieszkalnictwa, widoczna w liczbie nowo powstałych mieszkań.
- Gminę charakteryzuje bezpieczeństwo publiczne, niskie wskaźniki przestępczości oraz wysokie poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców. Ważną rolę w tym zakresie pełni działalność Ochotniczych Straży Pożarnych.

- W gminie zachodzą pozytywne zmiany w zakresie komunikacji społecznej administracji lokalnej ze społecznością gminy.
- W gminie funkcjonują różne aktywności mieszkańców, które integrują społeczność gminy, w tym Koła Gospodyń Wiejskich, Klub Aktywnego Seniora w Lubiszewie Tczewskim, jak też organizacje pozarządowe.

Największe deficyty rozwojowe gminy dotyczą wymiaru społecznego:

- Gminę posiada deficyty w zakresie infrastruktury oraz oferty czasu wolnego. Deficyty dotyczą zarówno infrastruktury, zagospodarowania i usług turystycznych, jak też infrastruktury i oferty kultury.
- Gmina posiada niedostatki w rozwoju infrastruktury społecznej sprzyjającej integracji społecznej, w szczególności dotyczących świetlic wiejskich, obiektów kultury. Przekłada się to na niskie wskaźniki uczestnictwa mieszkańców w ofercie kulturalnej gminy.
- Gmina posiada niedostatki w rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz niski wskaźniki uczestnictwa mieszkańców w sporcie.
- W zakresie edukacji gmina posiada deficyty w zakresie dostępności do opieki przedszkolnej i żłobkowej.
- Znaczny odsetek mieszkańców objęty jest pomocą społeczną, co świadczy o znacznej skali problemów społecznych. Zjawisko starzejącego się społeczeństwa wpływa na sposób organizacji systemu pomocy i opieki społecznej. Do najczęstszych przyczyn przyznawania pomocy społecznej należą niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba.
- Gminę cechuje niski na tle gmin porównywanych poziom aktywności społecznej, widoczny m. in. w liczbie organizacji pozarządowych, roszczeniowych postawach mieszkańców.
- Problemem gminy może być niski dostęp do komunalnych zasobów mieszkaniowych.

Uwarunkowania zewnętrzne, w tym korzystna sytuacja gospodarcza kraju oraz dostęp do środków pomocowych, wspierać będą dalsze procesy rozwojowe na terenie gminy:

- Korzystna sytuacja gospodarcza w skali kraju, regionu oraz subregionu kształtować będzie sytuację na rynku pracy, wpływać będzie na wskaźniki bezrobocia, rosnący poziom wynagrodzeń mieszkańców, a tym samym dochodów Gminy.
- Rosnące dochody podatkowe kraju wpływać będą na sposób prowadzenia polityki społecznej, która zakłada wsparcie m. in. rodzin z dziećmi, seniorów, a tym samym wpływać będzie na dochody mieszkańców gminy.
- Środki zewnętrzne, związane z Zielonym Ładem, umożliwiać będą realizację założeń gospodarki niskoemisyjnej oraz rozwój odnawialnych źródeł energii.
- Kluczowym aspektem kształtującym możliwość wykorzystania zewnętrznych środków wsparcia będzie zdolność instytucjonalna Gminy do kreowania projektów rozwojowych, w tym wymiarze ponadlokalnym (głównie w układach funkcjonalnych).

Gmina mierzyć się będzie z koniecznością lepszego przygotowania się do wyzwań przyszłości, które związane są m. in. z odpornością na kryzysy, zjawiskami demograficznymi oraz globalnymi wyzwaniami ochrony środowiska jak też postępującą cyfryzacją i wykorzystaniem technologii informatycznych:

- Okres pandemii COVID-19, wpływający m. in. na gospodarkę i dochody mieszkańców, jak też szereg wymiarów aktywności społecznej, kulturalnej oraz w szczególności system opieki zdrowotnej – wskazuje na potrzebę lepszego przygotowania się do zjawisk kryzysowych.
- Zmiany demograficzne występujące w kraju, pomimo względnie korzystnej sytuacji demograficznej w gminie Tczew, wpływać będą na szereg wymiarów funkcjonowania Gminy. Zwiększą się m. in. potrzeby pomocy społecznej, opieki zdrowotnej czy też aktywności społecznej osób w wieku senioralnym. Szczególnym wyzwaniem będzie dostosowanie rynku pracy oraz rosnącej aktywności gospodarczej do deficytów kadrowych. Dotyczyć to może także szeregu usług publicznych świadczonych przez gminę.
- Zmiany klimatu w Polsce objawiają się m. in. nagłymi zjawiskami pogodowymi, w tym suszami i nawalnym deszczami, co może wpływać na funkcjonowanie sektora rolnego i straty materialne firm, osób prywatnych, instytucji publicznych.
- Gmina wносить będzie swój własny, lokalny wkład w osiąganie wskaźników jakości środowiska w wymiarze regionu, kraju i Europy, związanymi m. in. z odchodzeniem od gospodarki opartej na węglu, rozwojem odnawialnych źródeł energii, dążeniem do ograniczania emisji CO₂ oraz dążeniem do gospodarki o obiegu zamkniętym.
- Problemy środowiskowe gminy dotyczą m. in. jakości powietrza atmosferycznego, niskiego poziomu wykorzystania OZE, złego stanem wód powierzchniowych rzek i jezior, zaśmiecenia.
- Gmina posiada słaby dostęp do Internetu wysokich prędkości.

Powyższa analiza pozwoliła na zdefiniowanie siedmiu kluczowych wyzwań rozwojowych, stojących przed Gminą Tczew w perspektywie 2030 roku:

1. Rozwój infrastruktury społecznej – jako odpowiedź na dużą dynamikę zmian, w tym wynikających z napływu nowych mieszkańców.
2. Integracja mieszkańców i wspieranie aktywności społecznej – jako bezpośrednia odpowiedź na potrzeby mieszkańców, w szczególności osób starszych, młodzieży, systemu pomocy społecznej, organizacji społecznych.
3. Rozwój oferty czasu wolnego, bazującej m. in. na walorach przyrodniczo-krajobrazowych gminy – która wspierać będzie oczekiwania mieszkańców w zakresie podnoszenia jakości życia, możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu w kontakcie z przyrodą.
4. Ochrona środowiska – w tym wspieranie inwestycji w zakresie OZE, jakości wód, podnoszenie świadomości ekologicznej – jako odpowiedź na potrzeby poprawy jakości życia mieszkańców i realizacji celów zrównoważonego rozwoju
5. Integracja funkcjonalno-przestrzenna w obrębie gminy i w wymiarze funkcjonalnym – umożliwiająca dostęp do usług i przestrzeni miasta i gmin sąsiednich, m. in. w zakresie rynku pracy, usług publicznych, oferty czasu wolnego.
6. Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego gminy – aby efektywniej i lepiej wykorzystać dostępne środki zewnętrzne na realizację polityki rozwoju lokalnego gminy Tczew oraz lepiej przygotować się do wyzwań przyszłości.

7. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości na obszarze gminy – aby podtrzymać potencjał wzrostu konkurencyjności lokalnej gospodarki, a tym samym wzmacniać potencjał ekonomiczny budżetu gminy i dochody mieszkańców.

Rysunek 1. Wyzwania rozwojowe Gminy Tczew

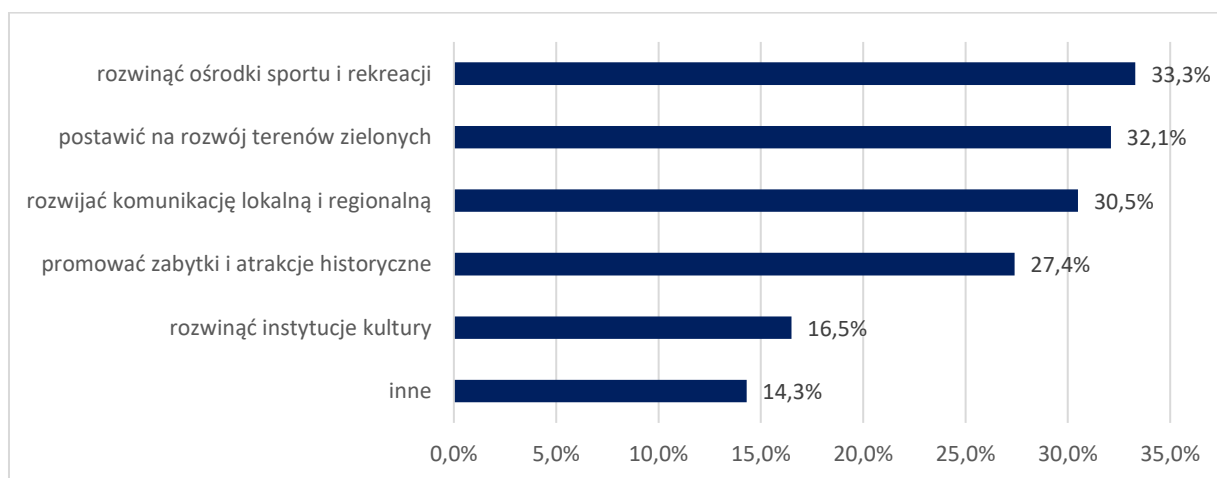
Źródło: opracowanie własne

4. Wizja oraz cele rozwoju Gminy Tczew

Wizja jest swoistym wyobrażeniem przyszłości, do której prowadzą kreowane na poziomie lokalnym i ponadlokalnym działania instytucji publicznych i partnerów prywatnych.

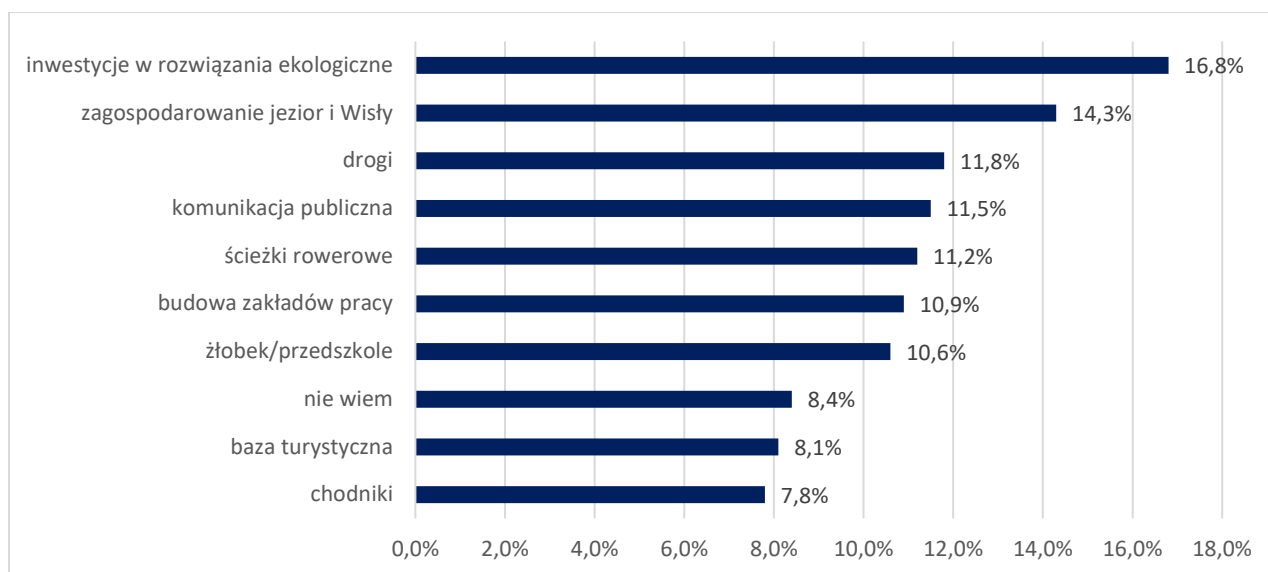
Treść wizji powstała na bazie oczekiwań mieszkańców. Wynika z nich, że mieszkańcy oczekują w pierwszej kolejności poprawy rozwoju w zakresie możliwości spędzania wolnego czasu, m. in. sportu rekreacji, terenów zielonych, dostępności do zabytków i atrakcji historycznych, oferty kultury. Ważna jest dla nich komunikacja w wymiarze lokalnym i regionalnym. Ponadto zwracają uwagę na konieczność inwestowania w rozwiązania ekologiczne.

Wykres 1. Działania, które przede wszystkim należy podjąć w perspektywie 10 lat, N=321.

**Suma odpowiedzi nie sumuje się do 100% - każdy badany mógł podać więcej niż jedną odpowiedź.*

Wykres 2. Kluczowe inwestycje do wykonania na terenie Gminy TOP 10, N=321.

**Suma odpowiedzi nie sumuje się do 100% - każdy badany mógł podać więcej niż jedną odpowiedź.*

Mając na uwadze powyższe oczekiwania mieszkańców oraz konsultacje prowadzone badania z mieszkańcami oraz liderami, jak też wyzwania rozwojowe gminy, zdefiniowano następującą treść wizji rozwoju Gminy Tczew dla perspektywy 2030 roku:

Wizja Gminy Tczew w 2030 roku:

Gmina Tczew jest atrakcyjną przestrzenią do mieszkania. Mieszkańcy korzystają z dobrze rozwiniętej oferty czasu wolnego oraz infrastruktury społecznej, która sprzyja integracji społecznej. Ofertę czasu wolnego kształtuje dobry dostęp do przestrzeni i przyrody gminy. Mieszkańcy i organizacje społeczne aktywnie uczestniczą w rozwijaniu oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej.

Gmina Tczew jest gminą ekologiczną, zamieszkaną przez świadomych mieszkańców, którzy wspólnie z samorządem dążą do poprawy stanu środowiska. Na terenie gminy powszechnie wykorzystywane są odnawialne źródła energii, przestrzeń gminy charakteryzuje się czystym powietrzem i estetyką.

Gminę charakteryzuje dobra dostępność komunikacyjna, rozwinięta komunikacja publiczna, umożliwiającą łączność z miastem Tczew.

Gmina Tczew współpracuje z miastem oraz sąsiednimi gminami i efektywnie wykorzystuje swoje potencjały w rozwoju ponadlokalnym, w szczególności związane z atrakcyjnością inwestycyjną.

Dzięki rozwiniętemu potencjałowi instytucjonalnego Gmina efektywnie wykorzystuje dostępne środki zewnętrzne i świadczy wysokiej jakości usługi publiczne. Ważnym partnerem Gminy w realizacji działań rozwoju lokalnego są bezpośrednio mieszkańcy, organizacje społeczne, instytucje publiczne, przedsiębiorcy.

W strukturze celów rozwoju ważną rolę odgrywa misja. Misja jest faktycznie celem nadrzędnym prowadzonej polityki rozwoju lokalnego, odwołuje się do odbiorców działań i wskazuje w oparciu o jakie wartości powinna być prowadzona.

Misja co do zasady powinna być niezmiennie w czasie, gdyż w przypadku działania samorządu lokalnego niezmiennie pozostają cele jego działania, a odbiorcami byli, są i będą mieszkańcy. **W Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2007 - 2020 określono następującą misję:**

Misja Gminy Tczew:

Jesteśmy gminą nadwiślańską położoną w węźle komunikacyjnym w pobliżu Trójmiasta. Oferujemy atrakcyjne tereny inwestycyjne i osiedleńcze, aby przez wykorzystanie walorów położenia i przyrody, dobrej infrastruktury oraz otwartości, innowacyjności i wykształcenia mieszkańców osiągnąć wysoką jakość życia.

Powyższa treść pozostaje aktualna także dla realizacji działań rozwojowych ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030.

W treści misji podkreślone kwestie i wartości niezmiennie dla prowadzenia polityki rozwoju lokalnego, w tym atuty lokalizacyjne, walory przyrodnicze, wartości i cechy społeczeństwa gminy, w tym

samorządu lokalnego związane z otwartością, innowacyjnością, wykształceniem. Nadrzędnym celem misji jest osiągnięcie wysokiej jakości życia.

Z wizji, misji oraz wyzwań rozwojowych płyną cele rozwojowe oraz priorytety, które nawiązują do wymiaru społecznego, środowiskowego i gospodarczego.

Tabela 2. Wyzwania rozwojowe oraz cele strategiczne rozwoju Gminy Tczew

Wyzwania rozwojowe Gminy Tczew	Wymiar społeczny	Wymiar środowiskowy	Wymiar gospodarczy	Cele strategiczne	Uzasadnienie
1. Rozwój infrastruktury społecznej – jako odpowiedź na dużą dynamikę zmian, w tym wynikających z napływu nowych mieszkańców.				1. Aktywni mieszkańcy.	Cel integruje priorytety i działania, które związane będą z rozwojem infrastruktury społecznej, w tym edukacji, kultury, sportu, pomocy społecznej, aktywności społecznej oraz działania związane z kreowaniem oferty czasu wolnego. Istotnym partnerem w realizacji założeń celu będą mieszkańcy, organizacje społeczne, przedsiębiorcy. Wzmocnienie oferty czasu wolnego sprzyjać będzie aktywności mieszkańców, jak też wspierać będzie rozwój usług i przedsiębiorczości.
2. Integracja mieszkańców i wspieranie aktywności społecznej – jako bezpośrednia odpowiedź na potrzeby mieszkańców, w szczególności osób starszych, młodzieży, systemu pomocy społecznej, organizacji społecznych.					
3. Rozwój oferty czasu wolnego, bazującej m. in. na walorach przyrodniczo-krajobrazowych gminy – która wspierać będzie oczekiwania mieszkańców w zakresie podnoszenia jakości życia, możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu w kontakcie z przyrodą.					
4. Ochrona środowiska – w tym wspieranie inwestycji w zakresie OZE, jakości wód, podnoszenie świadomości ekologicznej – jako odpowiedź na potrzeby poprawy jakości życia mieszkańców i realizacji celów zrównoważonego rozwoju				2. Ekologiczna gmina.	Cel integruje priorytety i działania dot. ochrony środowiska, przyrody oraz podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.
5. Integracja funkcjonalno-przestrzenna w obrębie gminy i w wymiarze funkcjonalnym – umożliwiająca dostęp do usług i przestrzeni miasta i gmin sąsiednich, m. in. w zakresie rynku pracy, usług publicznych, oferty czasu wolnego.				3. Gmina zintegrowana przestrzennie.	Cel integruje będzie priorytety i działania związane z wymiarem komunikacji i transportu.
6. Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego gminy – aby efektywniej i lepiej wykorzystać dostępne środki zewnętrzne na realizację polityki rozwoju lokalnego gminy Tczew oraz przygotować się do wyzwań przyszłości.				4. Profesjonalny i nowoczesny samorząd.	Cel integruje priorytety i działania odnoszące się do wymiaru instytucjonalnego, w tym dot. kadr samorządowych, jakości usług publicznych, komunikacji i współpracy, partycypacji społecznej, technologii w zarządzaniu.
7. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości na obszarze gminy – aby podtrzymać potencjał wzrostu konkurencyjności lokalnej gospodarki, a tym samym wzmacniać potencjał ekonomiczny budżetu gminy i dochody mieszkańców.				5. Gmina przyjazna dla przedsiębiorczości.	Cel integruje priorytety i działania, które wspierać będą kształtowanie i rozwijanie funkcji gospodarczej na terenie gminy.

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 2. Wizja, misja, cele, priorytety

Źródło: opracowanie własne

5. Priorytety oraz kierunki działań rozwoju Gminy Tczew

Struktura hierarchiczna strategii ma swoje rozwinięcie w postaci kierunków działań, które przypisane zostały do poszczególnych priorytetów. Kierunki działań wynikają bezpośrednio z diagnozy, a ich brzmienie bazuje na zdolnościach realizacyjnych gminy. Realizacja większości kierunków działań przyczyni się do osiągnięcia obrazu przyszłości nakreślonego w wizji rozwoju. Przy realizacji wybranych projektów i przedsięwzięć odpowiadających kierunkom działań należy brać pod uwagę ustalenia wpisane w misję. Część wskazanych kierunków działań będzie możliwa do zrealizowania wyłącznie w oparciu o potencjał współpracy ponadlokalnej.

Cel 1. Aktywni mieszkańcy.

W celu 1. Aktywni mieszkańcy ujęto działania, które stanowią odpowiedź na następującej wyzwania rozwojowe:

- Rozwój infrastruktury społecznej – jako odpowiedź na dużą dynamikę zmian, w tym wynikających z napływu nowych mieszkańców.
- Integracja mieszkańców i wspieranie aktywności społecznej – jako bezpośrednia odpowiedź na potrzeby mieszkańców, w szczególności osób starszych, młodzieży, systemu pomocy społecznej, organizacji społecznych.
- Rozwój oferty czasu wolnego, bazującej m. in. na walorach przyrodniczo-krajobrazowych gminy – która wspierać będzie oczekiwania mieszkańców w zakresie podnoszenia jakości życia, możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu w kontakcie z przyrodą.

Priorytet 1.1. Rozwinięta infrastruktura społeczna.

Gmina Tczew dążyć będzie do dalszego podnoszenia jakości i dostępności edukacji. Oprócz wymiaru związanego z infrastrukturą gmina dążyć będzie do wzmocnienia potencjału instytucjonalnego, w tym kadr oświaty. Modernizacja infrastruktury dotyczyć będzie wymiaru dostępności. Mając na względzie prognozy demograficzne, w tym zwiększającą się liczbę mieszkańców, gmina dążyć będzie do zwiększenia dostępności do miejsc w żłobkach i przedszkolach. Jakość edukacji i wychowania jest jednym z kluczowych priorytetów oceny atrakcyjności osiedleńczej gminy.

Priorytet 1.2. Rozwinięta oferta czasu wolnego.

Gmina Tczew posiada dążyć będzie do poprawy jakości i dostępności oferty czasu wolnego. W ten sposób podnosić będzie jakość życia oraz wspierać będzie rozwój usług opartych na czasie wolnym. Szczególnie ważny jest rozwój oferty kulturalnej. Gmina dążyć będzie do dalszej ewaluacji oferty kultury, kładąc nacisk na jej rozwijanie i tworzenie przy współpracy z mieszkańcami. Oferta kulturalna stanowi jeden z priorytetów integracji społecznej, budowy pozytywnego wizerunku gminy wśród mieszkańców. Gmina wspólnie z instytucjami kultury prowadzić będzie aktywne działania z zakresu edukacji kulturalnej, w szczególności wśród dzieci i młodzieży. Dążyć będzie do lepszego wykorzystania swoich atutów i zasobów dziedzictwa kulturowego. Gmina rozwijać będzie ofertę czasu wolnego w wymiarze rekreacji i wypoczynku, w szczególności w oparciu o atuty krajobrazowe i przyrodnicze.

Oznacza to inwestowanie w rozwój ścieżek i tras turystycznych, miejsc wypoczynku, jak też infrastruktury ułatwiającej dostęp do atrakcyjnych przestrzeni gminy.

Priorytet 1.3. Gmina zintegrowana społecznie.

Starzejące się społeczeństwo wymusza dostosowanie systemu pomocy społecznej do potrzeb. Gmina wzmacniać będzie swój potencjał instytucjonalny w zakresie polityki społecznej w tym senioralnej. Ważnym partnerem działań realizowanych przez instytucje publiczne będą organizacje społeczne. Gmina dążyć będzie do integracji społecznej mieszkańców. Prowadzić będzie działania poprawiające dostępność do opieki zdrowotnej oraz realizować będzie działania z zakresu profilaktyki zdrowotnej.

Tabela 3. Priorytety i działania ujęte w celu 1. Aktywni mieszkańcy

Priorytety	Działania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
1.1. Rozwinięta infrastruktura społeczna.	1. Unowocześnienie i rozwój infrastruktury oraz wyposażenia obiektów szkolnych, przedszkolnych i żłobkowych.	Gmina Tczew, szkoły podstawowe
	2. Dostosowanie placówek edukacyjnych do potrzeb dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.	Gmina Tczew, szkoły podstawowe
	3. Inwestowanie w kadry edukacji na terenie gminy, w celu podnoszenia jakości oferty edukacyjnej i poziomu edukacji.	Gmina Tczew, szkoły podstawowe
	4. Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej, w tym obiektów kultury, bibliotek, obiektów integracji społecznej, w tym świetlic wiejskich, obiektów OSP.	Gmina Tczew
1.2. Rozwinięta oferta czasu wolnego.	1. Rozbudowa i modernizacja zaplecza sportowego oraz wspieranie działalności klubów sportowych.	Gmina Tczew, kluby sportowe
	2. Kształtowanie oferty kulturalnej przy współpracy instytucji publicznych oraz mieszkańców.	Gmina Tczew, instytucje kultury
	3. Prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych w zakresie kultury, w tym edukacji kulturalnej.	Gmina Tczew, instytucje kultury
	4. Przebudowa, renowacja, remonty, zachowanie obiektów dziedzictwa kulturowego.	Gmina Tczew, właściciele obiektów dziedzictwa kultury
	5. Rozwój infrastruktury turystycznej, w tym szlaków turystycznych, miejsc wypoczynku.	Gmina Tczew, Powiat Tczewski

Priorytety	Działania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
	6. Tworzenie miejsc parkingowych, wspierających dostępność do przestrzeni gminy, w tym terenów rekreacyjnych.	Gmina Tczew, Powiat Tczewski
1.3. Gmina zintegrowana społecznie.	1. Wspieranie działalności organizacji i zrzeszeń mieszkańców, w tym grup artystycznych, kół gospodyń wiejskich, ochotniczych straży społecznych.	Gmina Tczew, organizacje pozarządowe i społeczne
	2. Organizacja imprez sprzyjających integracji mieszkańców.	Gmina Tczew, organizacje pozarządowe i społeczne, instytucje kultury
	3. Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych, ukierunkowana na integrację społeczną.	Gmina Tczew, organizacje pozarządowe i społeczne, instytucje kultury
	4. Realizacja działań inwestycyjnych i organizacyjnych zwiększająca dostępność przestrzeni gminy dla grup z niepełnosprawnościami.	Gmina Tczew
	5. Rozwój infrastruktury i usług opieki i pomocy społecznej, w tym rozwój usług opiekuńczych, wzmocnienie pracy socjalnej skierowanej do seniorów.	Gmina Tczew, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
	6. Wspieranie dostępności do opieki zdrowotnej oraz prowadzenie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej.	Gmina Tczew, Powiat Tczewski
	7. Zwiększanie dostępu do zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych.	Gmina Tczew, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Źródło: opracowanie własne

Cel 2. Ekologiczna gmina.

W celu 2. Ekologiczna gmina ujęto działania, które stanowią odpowiedź na wyzwanie odnoszące się do ochrony środowiska, które w gminie Tczew oznaczają konieczność wspierania inwestycji w zakresie OZE, jakości wód, podnoszenia świadomości ekologicznej – jako odpowiedź na potrzeby poprawy jakości życia mieszkańców i realizacji celów zrównoważonego rozwoju

Priorytet 2.1. Rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska.

W priorytecie ujęto działania, które przyczyniać się będą do ochrony środowiska, podniesienia jakości życia mieszkańców, zwiększenie konkurencyjności oferty mieszkaniowej gminy. Gmina kontynuować będzie wysiłek inwestycyjny związany z modernizacją systemów grzewczych. Dążyć będzie do zwiększenia roli odnawialnych źródeł energii. Realizować będzie inwestycje z zakresu rozwoju ścieżek

rowerowych (ujęte w priorytecie odnoszących się do komunikacji). Działania te budować będą wizerunek gminy ekologicznej.

Priorytet 2.2. Świadomi mieszkańcy.

Działania inwestycyjne wspierane będą przed działaniami z zakresu edukacji ekologicznej, gdyż tylko w ten sposób, tj. przy udziale mieszkańców, możliwe jest osiągnięcie kompleksowej zmiany w zakresie poprawy i utrzymania dobrej jakości środowiska.

Tabela 4. Priorytety i działania ujęte w celu 2. Ekologiczna gmina

Priorytety	Działania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
2.1. Rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska.	1. Realizacja gminnych oraz regionalnych i krajowych programów ekologicznych, związanych z wymianą źródeł ciepła oraz wsparciem dla odnawialnych źródeł energii.	Gmina Tczew
	2. Modernizacja oświetlenia w zakresie wymiany źródeł na ekologiczne.	Gmina Tczew
	3. Wspieranie rozwoju instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii.	Gmina Tczew
	4. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.	Gmina Tczew
	5. Kontynuowanie inwestycji związanych z siecią kanalizacyjną i i/lub rozwojem przydomowych oczyszczalni ścieków oraz siecią wodociagową.	Gmina Tczew
2.2. Świadomi mieszkańcy.	1. Prowadzenie edukacji ekologicznej wśród mieszkańców gminy.	Gmina Tczew, organizacje pozarządowe i społeczne, szkoły podstawowe, instytucje kultury oraz we współpracy z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie RZGW w Gdańsku
	2. Prowadzenie i promowanie działań w zakresie gospodarki odpadami opartej na zasadzie 4R oraz dążącej do gospodarki o obiegu zamkniętym.	Gmina Tczew
	3. Likwidacja dzikich wysypisk śmieci i zaśmiecenia na terenie gminy.	Gmina Tczew
	4. Promowanie i wspieranie działań sprzyjających kształtowaniu ładu przestrzennego oraz ochronie	Gmina Tczew

Priorytety	Działania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
	walorów krajobrazowych i przestrzennych gminy.	
	5. Prowadzenie szkoleń i akcji informacyjnych nt. zmniejszenia zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu.	Gmina Tczew, Izba Rolnicza, ośrodek doradztwa rolniczego oraz we współpracy z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie RZGW w Gdańsku

Źródło: opracowanie własne

Cel 3. Gmina zintegrowana przestrzennie.

W celu 3. Gmina zintegrowana przestrzennie ujęto działania, które stanowią odpowiedź na wyzwanie integracji funkcjonalno-przestrzennej w obrębie gminy i w wymiarze funkcjonalnym – umożliwiającej dostęp do usług i przestrzeni miasta Tczew i gmin sąsiednich, m. in. w zakresie rynku pracy, usług publicznych, oferty czasu wolnego.

Priorytet 3.1. Funkcjonalny układ komunikacyjny.

Gmin Tczew jest powiązana funkcjonalnie z przestrzenią miasta Tczew. Duża część mieszkańców gminy pracuje poza jej granicami, codziennie przemieszczając się. Bliskość Tczewa sprzyja dostępności usług zlokalizowanych w tym mieście, a z drugiej strony przestrzeń gminy jest atrakcyjna jako miejsce rekreacji i wypoczynku poza miastem. Gmina wspierać będzie integrację przestrzenną poprzez rozbudowę, przebudowę i modernizację dróg. Dążyć będzie do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców w ruchu komunikacyjnym.

Priorytet 3.2. Rozwinięta oferta komunikacji publicznej.

Gmina wspólnie z partnerami samorządowymi realizować będzie działania wzmacniające atrakcyjność i konkurencyjność rozwiązań bazujących na komunikacji publicznej. Jest to szczególnie ważne w kontekście powiązań funkcjonalnych, rozproszenia struktury osadniczej oraz rosnącej liczby osób w wieku senioralnym. Rozwój komunikacji publicznej sprzyjać będzie ochronie środowiska oraz zwiększaniu bezpieczeństwa mieszkańców.

Tabela 5. Priorytety i działania ujęte w celu 3. Gmina zintegrowana przestrzennie

Priorytety	Działania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
3.1. Funkcjonalny układ komunikacyjny.	1. Rozbudowa, przebudowa, modernizacja dróg.	Gmina Tczew, Powiat Tczewski
	2. Rozwijanie i modernizacja chodników oraz dróg i ścieżek rowerowych.	Gmina Tczew, Powiat Tczewski
	3. Prowadzenie działań zwiększających bezpieczeństwo w ruchu komunikacyjnym.	Gmina Tczew, Powiat Tczewski

Priorytety	Działania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
3.2. Rozwinięta oferta komunikacji publicznej.	1. Rozwijanie i optymalizacja połączeń komunikacji publicznej, w tym z uwzględnieniem sieci kolejowej.	Gmina Tczew

Źródło: opracowanie własne

Cel 4. Profesjonalny i nowoczesny samorząd.

W celu 4. Profesjonalny i nowoczesny samorządu ujęto działania, które stanowią odpowiedź na wyzwanie odnoszące się do potrzeby wzmocnienia potencjału instytucjonalnego gminy. Jest to konieczne, aby efektywniej i lepiej wykorzystać dostępne środki zewnętrzne na realizację polityki rozwoju lokalnego gminy Tczew oraz przygotować się do wyzwań przyszłości, m. in. związanych z wychodzeniem z kryzysu po pandemii COVID-19, kryzysu demograficznego, zagrożeń wynikających ze zmian klimatu.

4.1. Profesjonalny urząd i usługi publiczne.

Potencjał instytucjonalny gminy jest kluczowy dla realizacji większości założeń rozwojowych gminy, w tym efektywnego wykorzystania zasobów własnych, środków zewnętrznych, potencjału współpracy lokalnej i ponadlokalnej. Gmina dążyć będzie do wzmocnienia wymiaru technologicznego i informatycznego samorządu. Dążyć będzie do poprawy poziomu obsługi mieszkańców, m. in. poprzez integrację systemów obsługi mieszkańców, zwiększanie dostępności.

4.2. Rozwinięty partycypacyjny model zarządzania gminą.

Partycypacyjny model zarządzania gminą oznacza istotne zwiększenie udziału mieszkańców w procesach zarządzania, w tym konsultacjach i decyzjach podejmowanych przez gminę. W tym procesie przemian ważną rolę pełnić będą organizacje pozarządowe, które mogą stać się ważnym łącznikiem pomiędzy podmiotami publicznymi oraz ogółem mieszkańców gminy. Aby proces zmian w zakresie partycypacji społecznej był efektywny konieczne jest wzmocnienie potencjału instytucjonalnego samorządu lokalnego, w tym podniesienie wiedzy i kompetencji kadr samorządowych w zakresie partycypacji społecznej oraz wzmocnienie technologiczne.

Tabela 6. Priorytety i działania ujęte w celu 4. Profesjonalny i nowoczesny samorząd

Priorytety	Działania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
4.1. Profesjonalny urząd i usługi publiczne.	1. Wzmocnienie technologiczne oraz informatyczne administracji samorządowej.	Gmina Tczew
	2. Podnoszenie poziomu obsługi odbiorców i mieszkańców.	Gmina Tczew
	3. Podnoszenie wiedzy i kompetencji kadr samorządowych.	Gmina Tczew

Priorytety	Działania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
	4. Poprawa dostępności instytucji publicznych dla osób z niepełnosprawnościami.	Gmina Tczew
	5. Współpraca z operatorami telekomunikacyjnymi w celu dalszego zwiększenia zasięgu szerokopasmowego Internetu.	Gmina Tczew
4.2. Rozwinięty partycypacyjny model zarządzania gminą.	1. Wspieranie rozwoju, aktywności i integracji organizacji pozarządowych.	Gmina Tczew
	2. Podniesienie kompetencji pracowników administracji samorządowej w zakresie prowadzenia konsultacji społecznych.	Gmina Tczew
	3. Rozwijanie narzędzi wspierających włączenie mieszkańców w procesy zarządzania rozwojem gminy, np. wzmocnienie budżetu sołeckiego.	Gmina Tczew

Źródło: opracowanie własne

Cel 5. Gmina przyjazna dla przedsiębiorców i inwestycji.

W celu 5. Gmina przyjazna dla przedsiębiorców ujęto działania, które stanowią odpowiedź na wyzwanie odnoszące się do tworzenia warunków do rozwoju przedsiębiorczości na obszarze gminy. Gmina pragnie podtrzymać potencjał wzrostu konkurencyjności lokalnej gospodarki, a tym samym wzmacniać potencjał ekonomiczny budżetu gminy i dochody mieszkańców.

Priorytet 5.1. Gmina wspierająca rozwój przedsiębiorczości.

Gmina Tczew charakteryzuje się wysokimi wskaźnikami przedsiębiorczości, jak też dochodami podatkowymi, co wskazuje na dobrze rozwiniętą funkcję gospodarczą. Sprzyja temu korzystna lokalizacja przestrzeni gminy, w tym dobra dostępność komunikacyjna. Gmina zamierza kontynuować działania sprzyjające dalszemu wzrostowi atrakcyjności do inwestowania. W pierwszej kolejności oznacza to prowadzenie stałego dialogu z przedsiębiorcami, w celu określania priorytetów działań i rozwiązań, które sprzyjać będą wzmacnianiu potencjału gospodarczego. Gmina realizować będzie działania infrastrukturalne w zakresie tworzenia nowych terenów inwestycyjnych, jak też prowadzić będzie promocje gospodarczą. Działania te, ze względu na dużą wagę dla procesów rozwojowych w ujęciu funkcjonalnym, prowadzić będzie we współpracy z sąsiednimi samorządami.

Priorytet 5.2. Gmina sprzyjająca aktywności inwestycyjnej zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Gmina Tczew jest przestrzenią atrakcyjną pod względem osadniczym. Napływ nowych mieszkańców oznacza konieczność tworzenia ram planistycznych. Ułatwi to proces inwestycyjny i jednocześnie pozwoli lepiej kształtować ład przestrzenny i rozwój, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Tabela 7. Priorytety i działania ujęte w celu 5. Gmina przyjazna dla przedsiębiorców

Priorytety	Działania	Podmiot odpowiedzialny za realizację
Priorytet 5.1. Gmina wspierająca rozwój przedsiębiorczości.	1. Prowadzenie dialogu i współpracy z przedsiębiorcami, ukierunkowanych na tworzenie warunków sprzyjających podnoszeniu konkurencyjności podmiotów gospodarczych.	Gmina Tczew
	2. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną, media oraz Internet.	Gmina Tczew
	3. Współpraca w ramach struktur ponadlokalnych przy promocji Gminy.	Gmina Tczew
Priorytet 5.2. Gmina sprzyjająca aktywności inwestycyjnej zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.	1. Opracowanie i aktualizacja MPZP, w celu zwiększania dostosowania ich do potrzeb inwestorów i mieszkańców, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.	Gmina Tczew

Źródło: opracowanie własne

6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

6.1. Założenia struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy w kontekście ustaleń Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030

Gmina Tczew zlokalizowana jest w północnej części powiatu tczewskiego na południu Województwa Pomorskiego, na styku mezoregionów Żuław Wiślanych i Pojezierza Starogardzkiego.

Przez Gminę Tczew przebiega więc granica pomiędzy dwiema dużymi krainami geograficznymi Europy, Pojezierzem Południowobałtyckim i Pobrzeżem Południowobałtyckim oraz dwóch regionów Polski tj. Pojezierza Wschodniopomorskiego i Pobrzeża Gdańskiego, a także granica dwóch makroregionów Pojezierza Starogardzkiego i Żuław Wiślanych

Przez obszar gminy Tczew przebiegają i krzyżują się ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, w tym autostrada A1, drogi krajowe nr 22 oraz 91, droga wojewódzka nr 224, linia kolejowa nr 009, 131 oraz 203.

Tereny Gminy Tczew otaczają z trzech stron miasto Tczew, od południa obszar ten graniczy z gminą Subkowy i gminą Starogard Gdański., od zachodu z gminą Skarszewy i Trąbki Wielkie, od północy z gminą Pszczółki i gminą Suchy Dąb a od wschodu granicę naturalną stanowi rzeka Wisła. W najbliższym sąsiedztwie terenów gminy zlokalizowane są 3 ośrodki miejskie o porównywalnej wielkości (ok. 40÷60 tys. mieszkańców) tj. w bezpośrednim sąsiedztwie Tczew, Starogard Gdański i Malbork w odległości ok. 20 km. W odległości 23÷35 km w linii prostej od terenów gminy położony jest Gdańsk, siedziba Województwa Pomorskiego i Rejonu Metropolitalnego Trójmiejskiego.

Gmina Tczew posiada najsilniejsze powiązania komunikacyjne na szczeblu lokalnym z Miastem Tczew. Urząd Gminy zlokalizowany jest w centrum miasta. Tereny gminne z miastem łączy wiele powiązań komunikacyjnych o znaczeniu regionalnym (droga krajowa nr 91 i nr 22, oraz droga wojewódzka nr 224), oraz wiele dróg o znaczeniu lokalnym, powiatowym i miejsko-gminnych.

Na terenie miasta Tczewa znajdują się (obok siedziby Urzędu Gminy) obiekty władzy publicznej, samorządowej i państwowej świadczące usługi dla mieszkańców gminy. Są to organa władzy państwowej i samorządowej wyższego szczebla.

Mapa 1. Położenie gminy Tczew na tle podziału fizyczno-geograficznego

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tczew

Gmina Tczew podzielona jest na 24 obręby geodezyjne i 26 sołectw. Intensywność urbanizacji jest bardzo różna w poszczególnych obrębach i waha się od 2,56 % do 9,35 %. Czynnikiem decydującym o wielkości obszarów zurbanizowanych są: lokalizacja i powiązania z miastem Tczewem, oraz dogodne położenie i możliwość obsługi przez układ komunikacji ponadlokalnej.

Na terenie Żuław Wiślanych położone są obręby: Czatkowy, Tczewskie Łąki i częściowo Miłobądz. Pozostałe obręby wchodzą w skład Pojezierza Starogardzkiego. Na Pojezierzu Starogardzkim, w granicy gminy Tczew mają swoje źródła rzeki Motławy, Szpęgawa oraz Kanał Młyński. Cieki te wypływają z wyżyny południowo-zachodniej części obszaru gminy i płyną w kierunku północno-wschodnim tj. w kierunku Żuław Wiślanych, tworząc na szlaku Żuław szerokie rozlewiska, które zajmują częściowo obszar obrębów: Zajączkowa, Dąbrówki Tczewskiej, Stanisławia, Rokitek i Szpęgawy (w obrębie Stanisławia). Pozostałe obręby leżą w krainie pojezierza, pofałdowanej z licznymi jeziorkami, oczkami i ciekami wodnymi. Największe jezioro w gminie- jezioro Damaszką, należy do obrębu Turze.

Mapa 2. Schemat podziału administracyjnego gminy Tczew

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tczew

Obszar gminy Tczew zajmuje powierzchnię 170,56 km² i charakteryzuje się przewagą terenów rolnych (76,13 %), małą lesistością (14,70%), oraz dość dużym zaludnieniem (ok. 69,6 M/km²). Znaczny udział na terenie gminy terenów rolniczych (76,13 %) decyduje o charakterze rolniczym jako funkcji wiodącej. Przy czym należy zauważyć, że bardzo duży jest obszar terenów rolniczych chronionych tj. klas III i wyższych. Obszar ten stanowi ok. 43,77 % całej powierzchni. Na terenie gminy występuje dość niska lesistość, gdyż lasy stanowią tylko 14,7 % obszaru, a wody jedynie 2,21 %

Lasy i jeziora położone w zachodniej części gminy łączą się terenami i jeziorami w Gminie Starogard Gdański, tworząc kompleks terenów o charakterze turystyczno-rekreacyjnym. Dolina delty Wisły położona w północnej części gminy łączy się z pozostałym terenem delty Wisły tworząc obszar Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich.

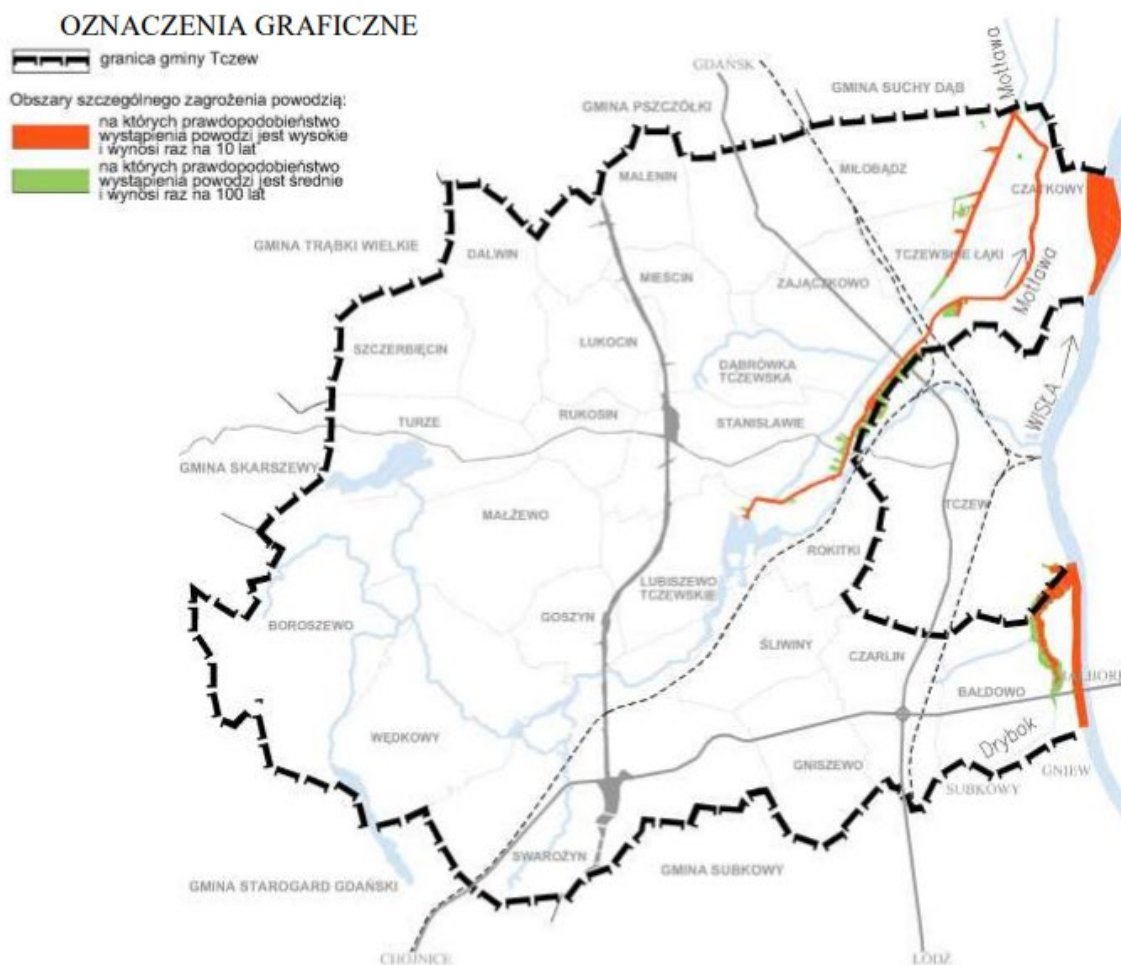
Lewy brzeg Wisły położony w południowo-wschodniej części gminy łączy się z terenami wzdłuż biegu rzeki w kierunku południowym tworząc obszar specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000 "Dolina Dolnej Wisły" PLB040003.

Zgodnie z obowiązującymi mapami zagrożenia powodziowego (MZP) i mapami ryzyka powodziowego (MRP), na terenie gminy Tczew występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których

prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat.⁵

Należy mieć na uwadze, że na obszarach szczególnego zagrożenia powodziowego zakazuje się gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania, jak też lokalizowania nowych cmentarzy.

Mapa 3. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią w gminie Tczew

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tczew

⁵ Źródło: Art. 77 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2021, poz. 624).

Analizując zakres działań przewidzianych do realizacji w Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030 pod kątem kształtowania polityki przestrzennej należy zwrócić uwagę na priorytety, które w największym stopniu wpływać będą na zmiany funkcjonalno-przestrzenne. Będą to następujące priorytety:

- Priorytet 1.2. Rozwinięta oferta czasu wolnego.
- Priorytet 2.1. Rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska.
- Priorytet 3.1. Funkcjonalny układ komunikacyjny.
- Priorytet 5.1. Gmina wspierająca rozwój przedsiębiorczości.
- Priorytet 5.2. Gmina sprzyjająca aktywności inwestycyjnej zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Poniżej przedstawiono założenia Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030 w odniesieniu do wymiaru przestrzennego.

Tabela 8. Wymiar przestrzenny realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030

Priorytety	Zakres interwencji w odniesieniu do wymiaru przestrzennego
Priorytet 1.1. Rozwinięta infrastruktura społeczna.	• Działania związane z rozwojem bazy edukacyjnej realizowane będą w znacznej mierze, w przestrzeni gminy, w której zlokalizowana jest infrastruktura oświatowa. • Działania związane z modernizacją i rozwojem infrastruktury kultury realizowane będą w miejscach ich lokalizacji.
Priorytet 1.2. Rozwinięta oferta czasu wolnego.	• Działania z zakresu krzewienia kultury realizowane będą w odniesieniu do wszystkich mieszkańców. • Działania związane z modernizacją i rozwojem infrastruktury sportu realizowane będą w miejscach ich lokalizacji. • Działania z zakresu krzewienia sportu realizowane będą w odniesieniu do wszystkich mieszkańców.
Priorytet 1.3. Gmina zintegrowana społecznie.	• Realizowane będą prace związane z remontami i modernizacją obiektów infrastruktury społecznej w sposób zrównoważony w przestrzeni całej gminy. • Działania związane z polityką społeczną realizowane będą w przestrzeni całej gminy.
Priorytet 2.1. Rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska.	• Realizacja dotyczy przede wszystkim przestrzeni gminy, w której występują deficyty infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. • Realizacja działań związanych ze wsparciem rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz wymiany źródeł ciepła realizowana będzie w przestrzeni całej gminy. • Działania w zakresie gospodarki odpadami realizowane będą w sposób zrównoważony w przestrzeni całej gminy.
Priorytet 2.2. Świadomi mieszkańcy.	• Działania z zakresu edukacji ekologicznej prowadzone będą w odniesieniu do wszystkich mieszkańców gminy. • Gmina realizować będzie działania związane z zachowaniem dziedzictwa kulturowego zgodnie z zapisami SUIKZP. Podstawowym zadaniem gminy winna być ochrona dziedzictwa kulturowego i jego krajobrazu.

Priorytety	Zakres interwencji w odniesieniu do wymiaru przestrzennego
Priorytet 3.1. Funkcjonalny układ komunikacyjny.	• Zakłada się prowadzenie systematycznych modernizacji, remontów, rozbudowy infrastruktury drogowej, dróg rowerowych, ścieżek rowerowych oraz chodników w poszczególnych miejscowościach gminy. • Tworzenie dróg i ścieżek rowerowych następować będzie w miarę możliwości i przy okazji realizowanych inwestycji drogowych, systematycznie rozwijających kompleksową sieć.
Priorytet 3.2. Rozwinięta oferta komunikacji publicznej.	• Gmina prowadzić będzie działania zabezpieczające dostęp do komunikacji publicznej w ujęciu całej gminy (w sposób zrównoważony), przy ścisłej współpracy z sąsiednimi gminami.
4.1. Profesjonalny urząd i usługi publiczne.	• Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego dotyczy instytucji gminnych. Jednocześnie rezultaty tych działań dotyczyć będą przestrzeni całej gminy.
4.2. Rozwinięty partycypacyjny model zarządzania gminą.	• Działania związane z rozwinięciem partycypacyjnego modelu zarządzania gminą realizowane będą z myślą o wszystkich miejscowościach i mieszkańcach gminy.
Priorytet 5.1. Gmina wspierająca rozwój przedsiębiorczości.	• Działania związane z rozwojem funkcji gospodarczej na terenie Gminy realizowane będą w przestrzeniach, które posiadają największe atuty pod względem atrakcyjności inwestycyjnej. Są to obszary, które posiadają dogodne powiązanie komunikacyjne.
Priorytet 5.2. Gmina sprzyjająca aktywności inwestycyjnej zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.	• Gmina dążyć będzie do zwiększenia pokrycia przestrzeni miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. • Potrzeby w zakresie poprawy sytuacji gminy w zagospodarowaniu przestrzennym powinny być podyktowane chęcią ochrony cennych elementów krajobrazu kulturowo-przyrodniczego, bądź też rehabilitacją zdegradowanych obszarów albo zahamowaniem procesów przyczyniających się do degradacji tegoż krajobrazu kulturowo-przyrodniczego.

Źródło: Opracowanie własne

6.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Tczew

Założenia Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030 wskazują na kontynuacyjny sposób prowadzenie polityki rozwoju, która ukierunkowana będzie na integrację przestrzenną, społeczną i wykorzystanie atutów lokalizacyjnych związanych z położeniem w sąsiedztwie miasta Tczew, dobrym dostępem do sieci drogowej i kolejowej w wymiarze kraju i regionu, walorami krajobrazowymi oraz deficytami w zakresie infrastruktury społecznej.

Mając na względzie powyższe, należy uznać, że aktualne są ustalenia zawarte w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tczew w odniesieniu do polityki przestrzennej.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego wskazuje rozwiązania odnoszące się do wymiarów funkcjonowania Gminy Tczew, które są spójne z założeniami Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030.

Studium podkreśla, że rozwój gminy Tczew uwarunkowany jest w przede wszystkim lokalizacją gminy w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Tczew. Bliskość miasta oraz wysoka atrakcyjność inwestycyjna w istotny sposób kształtuje przestrzeń gminy. Napływ nowych mieszkańców to zdecydowanie pozytywny aspekt rozwoju gminy, jednak odbywa się on w dużym stopniu w sposób niekontrolowany i stanowi zagrożenie dla walorów przestrzennych, krajobrazowych i środowiskowych gminy Tczew.

Podstawowym kierunkiem rozwoju gminy powinna być nadal funkcja mieszkaniowa wraz z towarzyszącymi jej usługami, jednak wymaga ona mocniejszego moderowania z poziomu Gminy, w szczególności w zakresie stosowania narzędzi planowania przestrzennego.

Biorąc pod uwagę dynamikę przekształceń kulturowych środowiska naturalnego, gminę można podzielić na 3 obszary:

- I obszar „A” - obszar dynamicznego rozwoju,
- II obszar „B” - obszar umiarkowanego rozwoju,
- III obszar „C” - obszar ograniczonego rozwoju.

I obszar „A” - obszar dynamicznego rozwoju

- Do obszaru „A” dynamicznego rozwoju gminy można zaliczyć tereny zlokalizowane wokół miasta Tczew oraz wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych, tj. wzdłuż drogi krajowej nr 91 oraz nr 22 i w rejonie węzłów na autostradzie A1 w Stanisławie i Swarzędzie.
- Zaliczyć do tego obszaru można obręby: Swarzędz, Gnieszewo, Czarlin, Bałdowo, Lubiszewo Tczewskie, Rokitki, Stanisławie, Dąbrowkę Tczewska, Zajęczkowo i zachodnią część Miłobądz.
- Pod względem przyrodniczym są to tereny morenowe, wchodzące w skład Pojezierza Starogardzkiego, przecięte doliną Szpegawy i Motławy, zlokalizowane w centralnej części gminy.
- Pod względem zagospodarowania i zurbanizowania tereny te charakteryzuje nieprzerwany rozwój w zakresie realizacji zabudowy mieszkaniowej, oraz w mniejszym stopniu usługowo-produkcyjnej. Często działania te realizowane są w oparciu o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, a więc nie wykazują należytej harmonii, czy też

spójności w zakresie kształtowania przestrzeni. Prowadzi to często do nieodwracalnego w skutkach obniżenia jakości krajobrazu kulturowego. Obowiązujące przepisy prawa nie mają mocy, aby powstrzymać rozprzestrzenianie się nowej zabudowy w sposób niekontrolowany i nieuporządkowany. W wyniku tych działań powstają zabudowy, czy to budynki rozproszone, które bezwzględnie niszczą otwarte przestrzenie krajobrazu naturalnego. Brak w gminie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących również swoim zakresem tereny rolne, nie pozwala zablokować, czy wręcz uniemożliwić realizację zabudowy w sposób niekontrolowany, a wręcz niszczący krajobraz naturalny. Przy czym nie chodzi o to, aby zablokować rozwój nowej zabudowy, lecz niezwykle ważne jest, aby odbywał się on w sposób zrównoważony, z kreowaniem nowych wartości kulturowych na maksymalnie wysokim poziomie, w zgodzie z przyrodą i historycznymi tradycjami. Naczelnym więc zadaniem studium dla tego obszaru powinno być dążenie do uporządkowania chaosu przestrzennego, poprzez wskazanie terenów przeznaczonych do dalszego rozwoju, określenie zasad tego rozwoju, a także wskazanie terenów wymagających rehabilitacji. Wszystkie te dążenia powinny uwzględniać ochronę terenów przed dalszą degradacją zagrożonych wartości przyrodniczych i kulturowych lub podjęcie próby ich naprawy

II obszar „B” - obszar umiarkowanego rozwoju

- Do obszaru „B” umiarkowanego rozwoju gminy zalicza się tereny zlokalizowane w zachodniej części gminy, w oddaleniu od głównych szlaków komunikacyjnych. Główną funkcją tych terenów jest gospodarka rolna i leśna.
- Zalicza się do tego obszaru obręby: Wędkowy, Goszyn, Boroszewo, Turze, Rukosin, Szczerbięcín, Dalwin, Łukocin, Malenin, Mieścín. Rozwój nowej zabudowy nie przebiega tu w tak dużym natężeniu jak w obszarze „A”. Aczkolwiek powstająca nowa zabudowa nie jest pozbawiona tych samych wad, które scharakteryzowano dla obszaru „A”.
- Drugą obok funkcji rolniczej istotną cechą zagospodarowania tego obszaru jest lokalizacja „parku technologicznego”, tj. kompleksu produkcyjnego we wsi Wędkowy. Zakładom zlokalizowanym w otoczeniu otwartej przestrzeni pól, lecz dzięki prowadzonej od początku działalności polegającej na stosowaniu wszelkich zasad ochrony środowiska przyrodniczego udało się zrealizować tę inwestycję w sposób harmonijny i zrównoważony.
- Kolejną funkcją, która jest realizowana na tym obszarze, jest funkcja indywidualnej rekreacji wypoczynkowej. Funkcja ta występuje głównie wokół jeziora Damaszk w obrębach Turze i Boroszewo (przysiółku Damaszk). Pod względem przyrodniczym teren ten charakteryzuje się w miarę jednolitą formą krajobrazu charakterystycznego dla form polodowcowych. Teren jest pofałdowany o przepięknych przestrzeniach niezabudowanych otwartych pól i łąk. Naczelnym celem studium dla tego obszaru powinna być bezwzględna ochrona bezcennych, zachowanych w bardzo wysokim stopniu walorów przyrodniczych krajobrazu wiejskiego, z dopuszczeniem rozwoju nowej zabudowy na zasadzie kontynuacji sposobu zabudowy ruralistycznej, skoncentrowanej wzdłuż dróg tzw.: „ulicówki” oraz stosowaniu form architektonicznych współczesnych, lecz wynikających z miejscowej tradycji, na zasadzie dobrego sąsiedztwa i podtrzymywania ciągłości historii.

III obszar „C” - obszar ograniczonego rozwoju

- Do obszaru „C” ograniczonego rozwoju zalicza się tereny zlokalizowane we wschodniej części gminy. Odrębne pod względem geomorfologicznym od pozostałych obszarów gminy, tereny

- Zalicza się do tego obszaru obręby: Czatkowy, Tczewskie Łąki i wschodnią część Miłobądz.
- Niestety, tak jak na pozostałych obszarach, tu też występuje chaotyczna rozbudowa, w sposób nieodwracalny i bardzo szybki doprowadzająca do utraty ich naturalnego waloru, nie tylko przyrodniczego, lecz również kulturowego, który kształtował się setki lat i polegał na kultywowaniu rozproszonej zabudowy przeniesionej z tradycji holenderskich osadników. Szczególnie w ostatnich latach obserwuje się praktycznie niekontrolowany, dynamiczny wzrost urbanizacji, pomimo że obszar ten jest chroniony prawem – „Obszar Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich”.
- Naczelnym więc celem studium dla tego obszaru powinno być nie tylko ograniczenie, a wręcz zahamowanie dalszej urbanizacji, szczególnie tej niekontrolowanej oraz ochrona terenów rolnych. Jedynym skutecznym rozwiązaniem mogącym sprostać temu celowi jest w obecnym stanie jak najszybsze opracowanie przez gminę planów zagospodarowania przestrzennego, obejmujących również tereny rolne.⁶

—

7. System zarządzania strategią

7.1. Zasady wdrażania i monitoringu

Strategia Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030 jest najważniejszym dokumentem strategicznym Gminy, wyznaczającym kierunki działań, które sukcesywnie powinny być wdrażane. Jest dokumentem komplementarnym do Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 tj. stanowi uzupełnienie i rozwinięcie założeń rozwojowych regionu w wymiarze lokalnym. Spójność planowania na poziomie regionalnym i lokalnym jest kluczowa dla powodzenia realizacji zamierzeń rozwojowych w gminie Tczew.

Strategia Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030 jest dokumentem wyjściowym dla szeregu polityk rozwojowych poziomu lokalnego, w tym związanych z planowaniem przestrzennym, zagadnieniami społecznymi, promocji gminy, rewitalizacji. **Jest dokumentem, który powinien być realizowany ponad podziałami politycznymi, angażując wszelkie możliwe zasoby i środki.** Ukierunkowany jest na podnoszenie jakości życia mieszkańców, powinien być co do zasady wdrażany bez względu na kadencyjność władz samorządowych. Strategia bazuje bowiem na szczegółowej diagnozie społeczno-gospodarczej i uwzględnia uwarunkowania przestrzenne rozwoju gminy. Model rozwoju gminy opiera się na faktach oraz zdiagnozowanych potrzebach mieszkańców.

Kluczowym aspektem zarządzania realizacją Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030 jest system wdrażania i monitoringu, który opierać będzie się na strukturze organizacyjnej i instytucjonalnej Gminy Tczew oraz na lokalnym partnerstwie.

Do podmiotów wdrażających Strategię należeć będzie:

- **Rada Gminy Tczew** – pełniąca bieżący nadzór nad realizacją Strategii, uwzględniająca jej ustalenia przy tworzeniu budżetu oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej, uchwalająca zmiany zapisów Strategii, planów zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Tczew,
- **Wójt Gminy Tczew** – podejmujący bieżące decyzje realizacyjne, przygotowujący materiały informacyjne i decyzyjne dla Rady, prowadzący działania informacyjno-promocyjne,
- **Koordynator Strategii**, gromadzący dokumentację związaną z pracami nad Strategią oraz informacje określające postępy w jej realizacji w formie sprawozdań z wykonania Strategii (przygotowywane co dwa lata),
- **Podmioty realizujące poszczególne zadania opisane w Strategii**, wykonujące przyjęte zadania i opracowujące sprawozdania dotyczące tych zadań dla Koordynatora Strategii.

Monitorowanie realizacji Strategii polegać będzie na zbieraniu informacji i analizowaniu poziomu zbieżności podejmowanych działań z określonymi w Strategii kierunkami (przypisanie inwestycji/projektu do poszczególnych kierunków działań). Uzupełnieniem monitoringu opierającego się na produktach będzie analiza wskaźnikowa, odnosząca się do wizji/wyzwań rozwoju. Monitoring będzie dokonywany co dwa lata: tj. w 2024, 2026, 2028, 2030 roku.

System monitoringu stanowić będzie podstawę do ewaluacji i oceny stopnia aktualności Strategii. Aktualizacja Strategii możliwa będzie w przypadku stwierdzenia istotnych zmian uwarunkowań rozwojowych gminy Tczew

7.2. Ramy finansowe i źródła finansowania

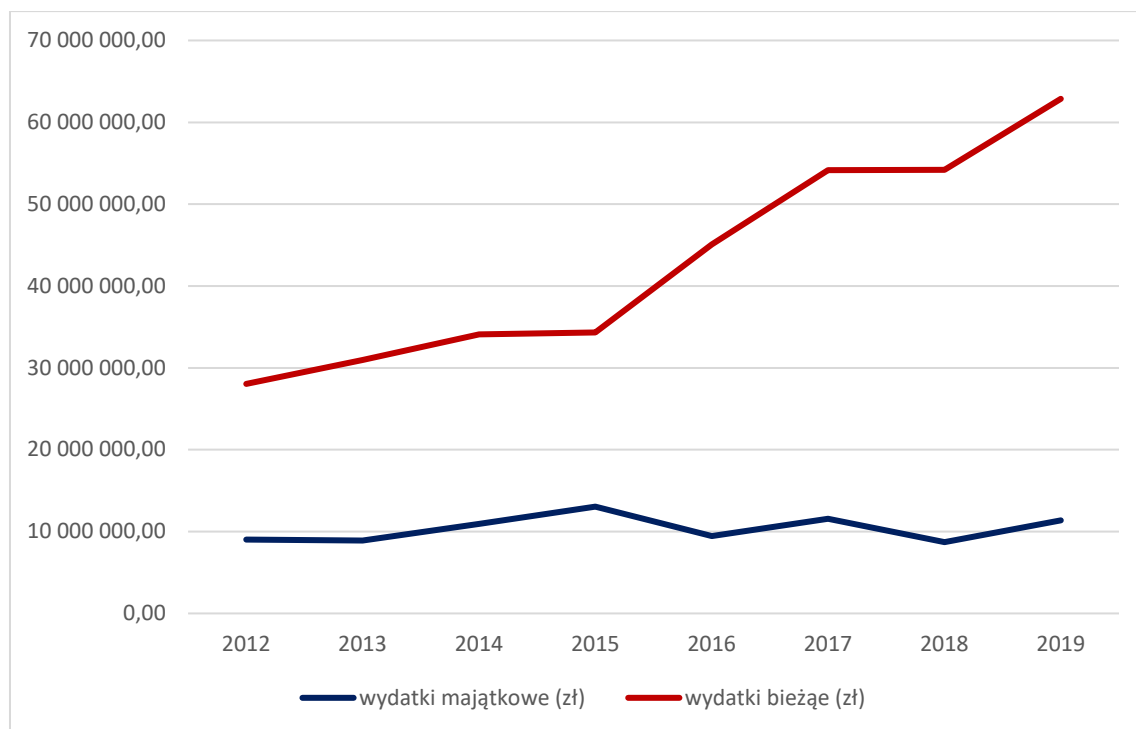
Potencjalne źródła finansowania działań ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021 -2030 będą:

- środki budżetu gminy,
- środki Unii Europejskiej – fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego,
- inne fundusze zewnętrzne – np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetu samorządu województwa – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetu powiatu – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne, np. fundusze celowe,
- środki prywatne, np. przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, mieszkańców.

Danych nt. zdolności finansowania działań rozwojowych przez Tczew dostarczają informacje nt. wysokości wydatków majątkowych. W okresie od 2012 do 2019 Gmina Tczew przeznaczała na wydatki majątkowe kwotę od 9,0 mln zł w 2012 roku do 11,3 mln zł w 2019 roku. Oznacza to, że w tym okresie wydatki majątkowe wzrosły o około 26%. Średniorocznie na działania rozwojowe Gmina przeznaczała około 10 mln zł. W tym samym okresie odnotowano wyraźnie wyższy wzrost wydatków bieżących gminy, tj. z poziomu 28,0 mln zł w 2012 do 62,8 mln zł w 2019 roku. Zakłada się, że w perspektywie 2030 roku rosnać będą dochody własne gminy, co związane będzie napływem nowych mieszkańców, wzrostem wynagrodzeń, lokalizacją na terenie gminy nowych podmiotów gospodarczych. Przełoży się to na wzrost dochodów z tytułu podatku PIT oraz nieruchomości. Zakłada się, że wzrost dochodów własnych Gminy Tczew w perspektywie 2030 roku może wynieść 50% w stosunku do poziomu z roku 2019 roku, jednocześnie jak pokazują dane za okres od 2012 do 2019 roku wzrost wydatków majątkowych będzie niższy oraz wydatków bieżących. Pandemia COVID-19 niewątpliwie wpłynie na poziom dochodów budżetu gminy, jednocześnie po tym okresie prognozowany jest dalszy wzrost dochodów Gminy. W perspektywie 2030 roku realnie wydaje się być osiągnięcie wzrostu poziomu wydatków majątkowych obserwowanych w okresie poprzedzającym realizację Strategii. Będą to kwoty rzędu 10-13 mln zł w skali roku.

Przewiduje się, że w perspektywie 2030 roku Gmina Tczew na działania rozwojowe (wydatki majątkowe) przeznaczy kwotę pomiędzy 100,0 a 130,0 mln zł.

Wykres 3. Wydatki majątkowe oraz bieżące gminy Tczew w okresie od 2012 do 2019 roku (w zł)

Źródło: opracowanie własne podstawie danych GUS

7.3. Wytyczne dla sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030 jest dokumentem wyjściowym dla szeregu polityk rozwojowych poziomu lokalnego, w tym związanych z planowaniem przestrzennym, zagadnieniami społecznymi, ochroną środowiska.

Poniżej przedstawiono informację nt. aktualności wytycznych z poziomu lokalnego polityk rozwoju.

Tabela 9. Ocena aktualności lokalnych planów i polityk rozwoju Gminy Tczew

Lp.	Dokument	Ocena aktualności	Uzasadnienie
1.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tczew	Aktualny	Uchwała Nr XXX/188/2016 Rady Gminy Tczew z dnia 30 listopada 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tczew
2.	Gminny Program Opieki nad zabytkami Miasta i Gminy Tczew	Brak	-
3.	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Tczew	Nieaktualny	-

Lp.	Dokument	Ocena aktualności	Uzasadnienie
4.	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Tczew	Aktualny	Przyjęty przez Radę Gminy Tczew uchwałą Nr XXII/107/2015 z 30 grudnia 2015
5.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tczew na lata 2018-2022	Aktualny	UCHWAŁA NR LI/390/2018 RADY GMINY TCZEW z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tczew na lata 2018-2022

Źródło: opracowanie własne

7.4. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

W tym rozdziale przedstawiono wytyczne odnoszące się do systemu monitoringu. System monitoringu stworzony został z myślą o stałej obserwacji zmian zachodzących w przestrzeni gminy, które można powiązać z zakresem prowadzonej interwencji publicznej.

System monitoringu opiera się na następujących danych:

- **Wskaźniki produktu** – odnoszące się do kierunków działań. Jest to swoista lista sprawdzająca, odnosząca się do działań, projektów, inwestycji, przedsięwzięć, które podejmowane będą przez lub z inicjatywy Gminy Tczew, które można przypisać do poszczególnych kierunków działań Strategii. Listą wskaźników produktu umożliwia faktyczne śledzenie postępów realizacji Strategii. Punktem wyjścia będą dane dla 2021 roku. Kluczowe dla pomiaru w oparciu o wskaźniki produktu będzie zorganizowanie systemu pozyskiwania danych pochodzących z rozproszonego systemu. Jednocześnie przy doborze wskaźników kierowano się zasadą możliwości pozyskania danych przez zasoby gminne. Większość wskaźników to faktycznie dane i informacje nt. realizowanych inwestycji i projektów przez Gminę Tczew lub podmioty publiczne. Dane pochodzić będą one z różnych wydziałów i instytucji, dlatego ważne jest zbudowanie wewnętrznego systemu komunikacji.
- **Wskaźniki rezultatu** – odnoszące się do wizji i wyzwań rozwojowych i oceniające oczekiwane efekty realizacji polityki rozwoju Gminy Tczew.

Tabela 10. Wskaźniki rezultatu

Rezultat	Wskaźnik	Źródło	Wartość wyjściowa	Wartość końcowa
Ochrona środowiska	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej	GUS	94,9% (2019 rok)	97,5%
	Ocena stanu środowiska	Badanie z mieszkańcami	Ocena dobra lub bardzo dobra – 74,5% (2021 rok)	Ocena dobra lub bardzo dobra 85%
Podniesienie jakości życia mieszkańców	Ocena wg składowych z badań ankietowych z mieszkańcami	Badanie z mieszkańcami	Przewaga odpowiedzi wskazujących na poprawę w porównaniu do pogorszenia (15 na 17 ocenianych wskaźników) ⁷	Przewaga odpowiedzi wskazujących na poprawę w porównaniu do pogorszenia (17 na 17 ocenianych wskaźników)
Rozwój oferty mieszkaniowej gminy	Budynki mieszkalne i zasoby mieszkaniowe w gminie	GUS	3016 (2019 rok)	Wartość wyższa o 15% w stosunku do 2019 roku
Napływ nowych mieszkańców	Liczba mieszkańców gminy	GUS	15 035 (2019 rok)	Wartość wyższa o 7,5% w stosunku do 2019 roku
Zwiększenie dochodów budżetowych gminy	Udział w podatku z PIT	GUS	13,5 mln zł (2019 rok)	Wartość wyższa o 50% w stosunku do 2019 roku
	Dochody własne na 1 mieszkańca	GUS	2556 zł (2019 rok)	Wartość wyższa o 50% w stosunku do 2019 roku
Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej	Podatek od nieruchomości	GUS	13,8 mln zł (2019 rok)	Wartość wyższa o 30% w stosunku do 2019 roku
Integracja społeczna	Liczba sołectw posiadających rozwiniętą infrastrukturę społeczną (świetlice, inna obiekty)	UG	-	100%
	Liczba sołectw zaangażowanych w inicjatywy sołeckie	UG	-	100%
Wzrost kapitału społecznego	Liczba organizacji pozarządowych realizująca zadania publiczne	UG	-	Wyższa o 10%
	Środki gminy przeznaczone na współpracę z organizacjami pozarządowymi	UG	-	Wyższa o 50%

Źródło: opracowanie własne

⁷ Pogorszenie dotyczyło: opieki zdrowotnej oraz placówek gastronomicznych (usług)

Tabela 11. Wskaźniki produktu odnoszące się do realizowanych działań – lista sprawdzająca

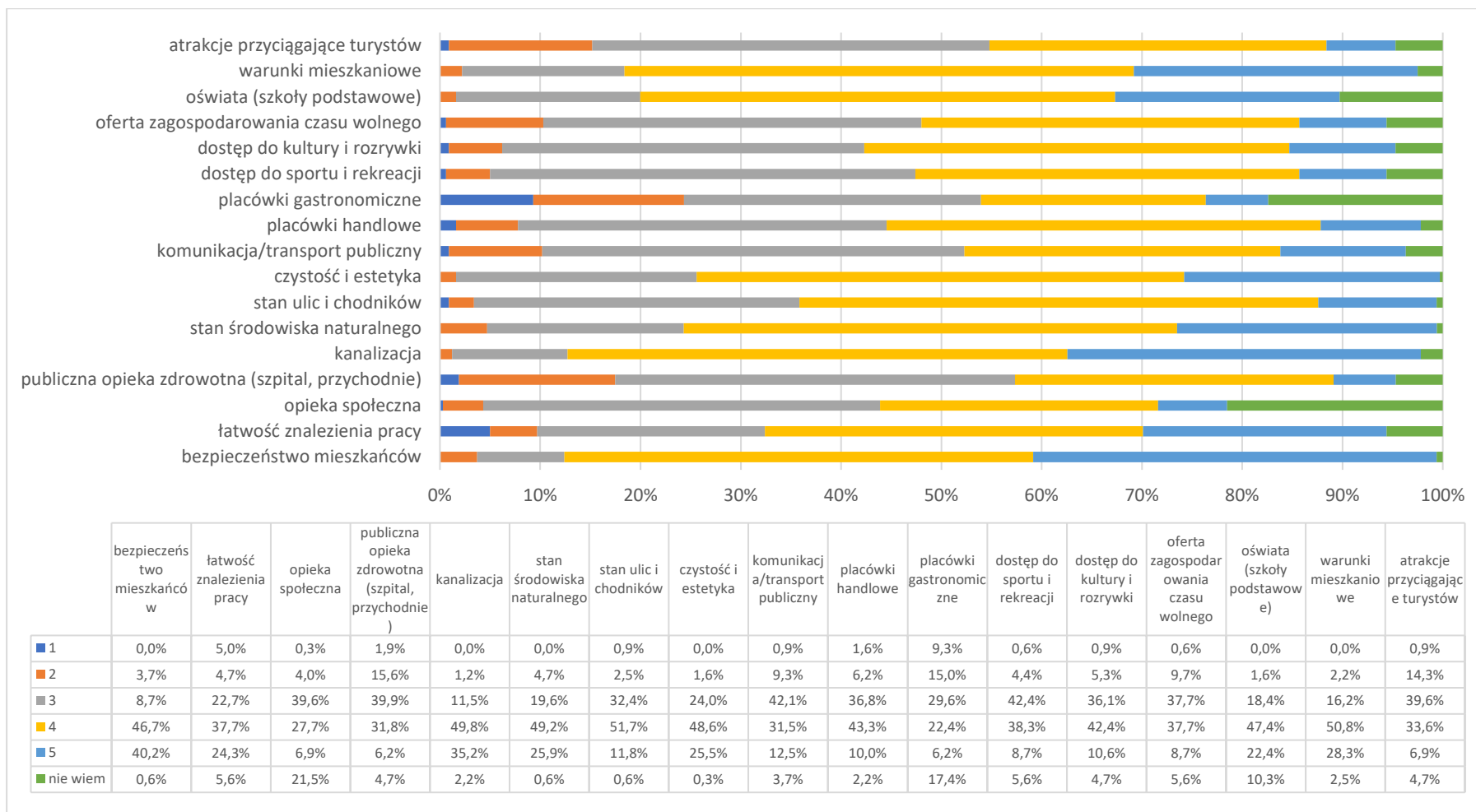
Priorytet	Kierunek działania	Wskaźnik produktu	Źródło	2024	2026	2028	2030
1.1. Rozwinięta infrastruktura społeczna.	1. Unowocześnienie i rozwój infrastruktury oraz wyposażenia obiektów szkolnych, przedszkolnych i żłobkowych.	Liczba wspartych obiektów szkolnych, przedszkolnych i żłobkowych.	UG/ szkoły				
	2. Dostosowanie placówek edukacyjnych do potrzeb dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.	Liczba wspartych placówek edukacyjnych w zakresie dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych.	UG/ szkoły				
	3. Inwestowanie w kadry edukacji na terenie gminy, w celu podnoszenia jakości oferty edukacyjnej i poziomu edukacji.	Liczba nauczycieli uczestniczących w szkoleniach/ kształceniu.	UG/ szkoły				
	4. Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej, w tym obiektów kultury, bibliotek, obiektów integracji społecznej, w tym świetlic wiejskich, obiektów OSP.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej.	UG				
1.2. Rozwinięta oferta czasu wolnego.	1. Rozbudowa i modernizacja zaplecza sportowego oraz wspieranie działalności klubów sportowych.	Liczba wspartych obiektów zaplecza sportowego.	UG				
	2. Kształtowanie oferty kulturalnej przy współpracy instytucji publicznych oraz mieszkańców.	Liczba wspartych instytucji kultury w zakresie kształtowania oferty kulturalnej.	UG				
	3. Prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych w zakresie kultury, w tym edukacji kulturalnej.	Liczba wspartych instytucji kultury w zakresie kształtowania oferty kulturalnej.	UG				
	4. Przebudowa, renowacja, remonty, zachowanie obiektów dziedzictwa kulturowego.	Liczba wspartych obiektów dziedzictwa kulturowego.	UG				
	5. Rozwój infrastruktury turystycznej, w tym szlaków turystycznych, miejsc wypoczynku.	Liczba rozwiniętych/ wspartych szlaków turystycznych oraz miejsc wypoczynku.	UG				
	6. Tworzenie miejsc parkingowych, wspierających dostępność do przestrzeni gminy, w tym terenów rekreacyjnych.	Liczba utworzonych parkingów.	UG				
1.3. Gmina zintegrowana społecznie.	1. Wspieranie działalności organizacji i zrzeszeń mieszkańców, w tym grup artystycznych, kół gospodyń wiejskich, ochotniczych straży społecznych.	Liczba wspartych organizacji i zrzeszeń społecznych.	UG				
	2. Organizacja imprez sprzyjających integracji mieszkańców.	Liczba zorganizowanych imprez.	UG				
	3. Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych, ukierunkowana na integrację społeczną.	Liczba przestrzeni publicznych o poprawionej estetyce i funkcjonalności.	UG				
	4. Realizacja działań inwestycyjnych i organizacyjnych zwiększająca dostępność przestrzeni gminy dla grup z niepełnosprawnościami.	Liczba przestrzeni publicznych o poprawionym dostępie dla osób z niepełnosprawnościami.	UG				
	5. Rozwój infrastruktury i usług opieki i pomocy społecznej, w tym rozwój usług opiekuńczych, wzmocnienie pracy socjalnej skierowanej do seniorów.	Liczba wspartych osób w zakresie usług opiekuńczych.	UG/ GOPS				
	6. Wspieranie dostępności do opieki zdrowotnej oraz prowadzenie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej.	Liczba realizowanych programów profilaktyki zdrowotnej.	UG/ GOPS				

Priorytet	Kierunek działania	Wskaźnik produktu	Źródło	2024	2026	2028	2030
	7. Zwiększanie dostępu do zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych.	Liczba utworzonych/ zmodernizowanych mieszkań komunalnych i socjalnych.	UG/ GOPS				
2.1. Rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska.	1. Realizacja gminnych oraz regionalnych i krajowych programów ekologicznych, związanych z wymianą źródeł ciepła oraz wsparciem dla odnawialnych źródeł energii.	Liczba wspartych osób/ inwestycji.	UG				
	2. Modernizacja oświetlenia w zakresie wymiany źródeł na ekologiczne.	Liczba miejscowości w gminie posiadająca zmodernizowane oświetlenie.	UG				
	3. Wspieranie rozwoju instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii.	Liczba wspartych inwestycji w zakresie OZE.	UG				
	4. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.	Liczba budynków publicznych poddanych termomodernizacji.	UG				
	5. Kontynuowanie inwestycji związanych z siecią kanalizacyjną i i/lub rozwojem przydomowych oczyszczalni ścieków oraz siecią wodociągową.	Długość utworzonej/ zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.	UG				
2.2. Świadomi mieszkańcy.	1. Prowadzenie edukacji ekologicznej wśród mieszkańców gminy.	Liczba kampania edukacji ekologicznej.	UG				
	2. Prowadzenie i promowanie działań w zakresie gospodarki odpadami opartej na zasadzie 4R oraz dążącej do gospodarki o obiegu zamkniętym.	Liczba zrealizowanych projektów z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym w instytucjach publicznych.	UG				
	3. Likwidacja dzikich wysypisk śmieci i zaśmiecenia na terenie gminy.	Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk śmieci/ miejsc zaśmiecenia.	UG				
	4. Promowanie i wspieranie działań sprzyjających kształtowaniu ładu przestrzennego oraz ochronie walorów krajobrazowych i przestrzennych gminy.	Liczba wydanych pozwoleń na budowę zgodnie z warunki zabudowy (spadek).	UG/ SP				
	5. Prowadzenie szkoleń i akcji informacyjnych nt. zmniejszenia zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu.	Liczba szkoleń i akcji informacyjnych na terenie gminy nt. zmniejszenia zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu.	UG				
3.1. Funkcjonalny układ komunikacyjny.	1. Budowa, rozbudowa, przebudowa, modernizacja dróg.	Długość realizowanych inwestycji w zakresie budowy, rozbudowy, przebudowy i modernizacji dróg.	UG/ SP				
	2. Rozwijanie i modernizacja chodników oraz dróg i ścieżek rowerowych.	Długość realizowanych inwestycji w zakresie chodników oraz dróg i ścieżek rowerowych.	UG/ SP				
	3. Prowadzenie działań zwiększających bezpieczeństwo w ruchu komunikacyjnym.	Liczba kluczowych inwestycji poprawiających stan bezpieczeństwa w ruchu komunikacyjnym.	UG				
3.2. Rozwinięta oferta komunikacji publicznej.	1. Rozwijanie i optymalizacja połączeń komunikacji publicznej, w tym z uwzględnieniem sieci kolejowej.	Funkcjonujący optymalny system komunikacji publicznej.	UG				
4.1. Profesjonalny urząd i usługi publiczne.	1. Wzmocnienie technologiczne oraz informatyczne administracji samorządowej.	Liczba rozwiązań technologicznych wspierających samorząd.	UG				

Priorytet	Kierunek działania	Wskaźnik produktu	Źródło	2024	2026	2028	2030
	2. Podnoszenie poziomu obsługi odbiorców i mieszkańców.	Poziom zadowolenia z obsługi (badania ankietowe).	UG				
	3. Podnoszenie wiedzy i kompetencji kadr samorządowych.	Liczba wspartych pracowników samorządowych w zakresie podnoszenia wiedzy i kompetencji.	UG				
	4. Poprawa dostępności instytucji publicznych dla osób z niepełnosprawnościami.	Liczba wspartych instytucji gminnych w zakresie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.	UG				
	5. Współpraca z operatorami telekomunikacyjnymi w celu dalszego zwiększenia zasięgu szerokopasmowego Internetu.	Odsetek białych plam w dostępie do Internetu szerokopasmowego.	UKIE				
4.2. Rozwinięty partycypacyjny model zarządzania gminą.	1. Wspieranie rozwoju, aktywności i integracji organizacji pozarządowych.	Liczba organizacji pozarządowych uczestniczących w realizacji założeń rocznego programu współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi.	UG				
	2. Podniesienie kompetencji pracowników administracji samorządowej w zakresie prowadzenia konsultacji społecznych.	Liczba pracowników administracji samorządowej przeszkolonych w zakresie prowadzenia konsultacji społecznych i organizacji współpracy z mieszkańcami.	UG				
	3. Rozwijanie narzędzi wspierających włączenie mieszkańców w procesy zarządzania rozwojem gminy, np. wzmocnienie budżetu sołeckiego.	Kwota z budżetu gminy przeznaczona na fundusz sołecki.	UG				
5.1. Gmina wspierająca rozwój przedsiębiorczości.	1. Prowadzenie dialogu i współpracy z przedsiębiorcami, ukierunkowanych na tworzenie warunków sprzyjających podnoszeniu konkurencyjności podmiotów gospodarczych.	Liczba cyklicznych, otwartych spotkań/debat z przedsiębiorcami.	UG				
	2. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną, media oraz Internet.	Powierzchnia/ liczba wspartych terenów inwestycyjnych.	UG				
	3. Współpraca w ramach struktur ponadlokalnych przy promocji Gminy.	Liczba partnerstw/ umów o współpracy w ramach struktur ponadlokalnych.	UG				
5.2. Gmina sprzyjająca aktywności inwestycyjnej zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.	1. Opracowanie i aktualizacja MPZP, w celu zwiększania dostosowania ich do potrzeb inwestorów i mieszkańców, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.	Powierzchnia gmin objęta ustaleniami MPZP.	UG				

Źródło: opracowanie własne

Tabela 12. Ocena wybranych elementów jakości życia w gminie Tczew przez mieszkańców w badaniach ilościowych, styczeń 2021

Źródło: opracowanie własne

Tabela 13. Ocena zmian wybranych elementów jakości życia w gminie Tczew przez mieszkańców w badaniu ilościowym, styczeń 2021

Źródło: opracowanie własne

8. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2023 ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 oraz z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030

Strategia Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030 wpisuje się w założenia Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030.

Tabela 14. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 oraz Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030
Cel strategiczny 1. Trwałe bezpieczeństwo. Cele operacyjne: 1.1. Bezpieczeństwo środowiskowe. 1.2. Bezpieczeństwo energetyczne. 1.3. Bezpieczeństwo zdrowotne. 1.4. Bezpieczeństwo cyfrowe. Pożądane kierunki zmian: • Poprawa stanu środowiska oraz środowiskowych warunków życia; • Wzrost odporności regionu na skutki zmian klimatu; • Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń powietrza w szczególności z tzw. niskiej emisji; • Wzrost potencjału produkcji energii, ze szczególnym uwzględnieniem czystych i odnawialnych źródeł energii; • Wzrost współodpowiedzialności za zdrowie i środowisko; • Zmniejszenie deficytu kadr medycznych i okołomedycznych; • Poprawa stanu zdrowia mieszkańców; • Poprawa jakości i dostępności do świadczeń, w tym z wykorzystaniem narzędzi e-zdrowia; • Ograniczenie wykluczenia cyfrowego i poprawa cyberbezpieczeństwa; • Poprawa jakości i dostępności do usług o wysokim poziomie dojrzałości świadczonych zdalnie.	Cel 1. Aktywni mieszkańcy. Priorytet 1.3. Gmina zintegrowana społecznie. Cel 2. Ekologiczna gmina. Priorytet 2.1. Rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska. Priorytet 2.2. Świadomi mieszkańcy. Cel 3. Gmina zintegrowana przestrzennie. Priorytet 3.2. Rozwinięta oferta komunikacji publicznej. Cel 4. Profesjonalny i nowoczesny samorząd. 4.1. Profesjonalny urząd i usługi publiczne.
Cel strategiczny 2. Otwarta wspólnota regionalna. Cele operacyjne: 2.1. Fundamenty edukacji. 2.2. Wrażliwość społeczna. 2.3. Kapitał społeczny.	Cel 1. Aktywni mieszkańcy. Priorytet 1.1. Rozwinięta infrastruktura społeczna. Priorytet 1.2. Rozwinięta oferta czasu wolnego. Priorytet 1.3. Gmina zintegrowana społecznie. Cel 3. Gmina zintegrowana przestrzennie.

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030
2.4. Mobilność. Pożądane kierunki zmian: • Większy udział dzieci w edukacji przedszkolnej; • Zapewnienie wysokiej jakości edukacji we wszystkich typach szkół, szczególnie w zakresie nabywania kompetencji kluczowych oraz wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; • Dostosowywanie kształcenia w szkołach zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz zwiększenie zainteresowania podejmowaniem nauki w takich placówkach; • Poprawa dostępności do wysokiej jakości usług świadczonych w społeczności lokalnej; • Wzrost aktywności zawodowej i społecznej, zwłaszcza osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym; • Wzrost poziomu integracji i otwartości w stosunku do imigrantów; • Wzmocnienie instytucjonalne NGO i PES; • Wzrost efektywności i utworzenie trwałego mechanizmu współpracy międzysektorowej, w szczególności NGO, PES, JST i przedsiębiorców, z uwzględnieniem stałego podnoszenia kompetencji dotyczących współpracy oraz inwestowania w infrastrukturę społeczną; • Wzmocnienie regionalnej wspólnoty kulturowej i obywatelskiej oraz różnorodności kulturowej; • Zapewnienie przyjaznej przestrzeni publicznej służącej rozwojowi kapitału społecznego; • Wykorzystanie nowych technologii i innowacji w rozwoju społecznym regionu; • Poprawa dostępności transportowej, w szczególności ograniczenie wykluczenia transportowego oraz ograniczenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko; • Wzrost bezpieczeństwa komunikacyjnego.	Priorytet 3.1. Funkcjonalny układ komunikacyjny. Priorytet 3.2. Rozwinięta oferta komunikacji publicznej.
Cel strategiczny 3. Odporna gospodarka. Cele operacyjne: 3.1. Pozycja konkurencyjna. 3.2. Rynek pracy. 3.3. Oferta turystyczna i czasu wolnego. 3.4. Integracja z globalnym systemem transportowym. Pożądane kierunki zmian:	Cel 1. Aktywni mieszkańcy. Priorytet 1.2. Rozwinięta oferta czasu wolnego. Cel 3. Gmina zintegrowana przestrzennie. Priorytet 3.1. Funkcjonalny układ komunikacyjny. Priorytet 3.2. Rozwinięta oferta komunikacji publicznej. Cel 5. Gmina przyjazna dla przedsiębiorców. Priorytet 5.1. Gmina wspierająca rozwój przedsiębiorczości.

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030
• Wzrost zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw do zmian, wzrost produktywności, efektywne wykorzystanie zasobów oraz lepsze wykorzystanie potencjałów związanych z nowymi trendami; • Wzrost aktywności B+R i innowacyjnej w regionie; • Wzmocnienie współpracy międzysektorowej, szczególnie sektora naukowo-badawczego, publicznego i biznesu; • Rozwój kompleksowej oferty usług dla biznesu oraz oferty dla nowych i obecnych w regionie inwestorów; • Wzrost aktywności eksportowej oraz współpracy międzynarodowej pomorskich przedsiębiorstw; • Wzrost międzynarodowej rozpoznawalności regionu, w tym produktów i przedsiębiorstw; • Rozwój oferty kształcenia ustawicznego i rozwój kompetencji kadr gospodarki regionu; • Zapewnienie zasobów pracy w branżach deficytowych oraz zatrzymanie i pozyskiwanie talentów; • Większy udział dzieci w zorganizowanych formach opieki do 3. roku życia; • Rozszerzenie oferty czasu wolnego oraz rozwój kompleksowej całorocznej oferty turystycznej, sportowej i kulturalnej; • Pełne włączenie regionu w europejskie sieci transportowe, skutkujące wzrostem wolumenu obrotów ładunkowych oraz odprawionych pasażerów.	Priorytet 5.2. Gmina sprzyjająca aktywności inwestycyjnej zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Źródło: opracowanie własne

Uzupełnieniem spojrzenia na rozwój regionalny województwa pomorskiego, który zdefiniowany został w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskie 2030, jest tzw. wymiar terytorialny polityki rozwoju.

Podstawą wyznaczenia obszarów funkcjonalnych na potrzeby określenia wymiaru terytorialnego Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 jest polityka przestrzenna województwa w perspektywie roku 2030, określona za pomocą modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej ustalonego w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030. Uzupełnieniem tego modelu jest krajowy wymiar polityki regionalnej, wskazujący Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), wyznaczone w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030

W Strategii Rozwoju Województwa Pomorskie 2030 wskazano obszary strategicznej interwencji (tzw. OSI), które obejmują swoim zasięgiem gminę Tczew. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) są to przestrzenie, do których w szczególnym stopniu należy kierować interwencję publiczną, obejmującą inwestycje, finansowane z różnych źródeł (w tym gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie).

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030 gmina Tczew zlokalizowana jest w następujących częściach modelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa:

- **Regionalny system obszarów chronionych i powiązań ekologicznych**, na który składają się prawne formy ochrony przyrody oraz korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadregionalnym, regionalnym i subregionalnym, pozwalające zapewnić odpowiednie warunki dla zachowania i odtwarzania bioróżnorodności;
- **Zhierarchizowana policentryczna sieć ośrodków osadniczych** (miejskich), w tym ich obszarów funkcjonalnych (miejskich wraz z obszarami wiejskimi w strefach bezpośredniego oddziaływania miast), którą tworzą:
 - **ośrodek ponadregionalny Trójmiasto (Gdańsk, Gdynia i Sopot)**, który wraz z gminami otaczającymi tworzy miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego (MOF OW); w jego skład wchodzi także ważne ośrodki miejskie: Tczew i Wejherowo istotne dla obsługi mieszkańców otaczających obszarów, wykraczających poza zasięg powiatów, jednocześnie rozwijające funkcje komplementarne w stosunku do oferty Trójmiasta (w tym funkcje metropolitalne); MOF OW jest zasadniczym elementem strukturalnym Obszaru Metropolitalnego Gdańsk - Gdynia – Sopot.

Tabela 15. Zakres interwencji dedykowanej obszarom strategicznej interwencji w województwie pomorskim obejmującym zasięgiem gminę Tczew

Obszar strategicznej interwencji	Zakres interwencji, w tym odniesienie do celów Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030
Regionalny system obszarów chronionych i powiązań ekologicznych	• Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczo-krajobrazowych oraz różnorodności biologicznej, a także rozwój terenów zieleni (CO 1.1.), • Zapewnienie wody pitnej dobrej jakości oraz rozwój i unowocześnianie gospodarki ściekowej i osadowej w sektorze komunalnym (CO 1.1.), • Redukcja presji działalności gospodarczej i sieci osadniczej na środowisko (CO 1.1.), • Doskonalenie narzędzi monitorowania stanu środowiska, zagrożeń naturalnych i szybkiego alarmowania (CO 1.1.), • Zachowanie i upowszechnienie dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego (CO 2.3.), • Poprawa jakości, kompleksowości i dostępności oferty czasu wolnego, w tym turystycznej, sportowej i kulturalnej dla mieszkańców i turystów (CO 3.3.), • Rozwój współpracy wszystkich interesariuszy w oparciu o modele zarządzania ruchem turystycznym (CO 3.3.).
Ośrodek ponadregionalny Trójmiasto (Gdańsk, Gdynia i Sopot) tworzący z miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego (MOF OW)	• Adaptacja do zmian klimatu oraz wzrost odporności na negatywne skutki zmian klimatu, w szczególności: zabezpieczenie przed powodzią i suszą, w tym ochrona terenów naturalnej retencji wodnej, zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych oraz rozwój błękitno zielonej infrastruktury (CO 1.1.), • Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczo-krajobrazowych oraz różnorodności biologicznej, a także rozwój terenów zieleni (CO 1.1.), • Zapobieganie powstawaniu odpadów, ponowne użycie oraz maksymalizacja skali recyklingu odpadów (CO 1.1.), • Zagospodarowanie odpadów medycznych i weterynaryjnych, a także innych niebezpiecznych (CO 1.1.), • Zapewnienie wody pitnej dobrej jakości oraz rozwój i unowocześnianie gospodarki ściekowej i osadowej w sektorze komunalnym (CO 1.1.), • Doskonalenie narzędzi monitorowania stanu środowiska, zagrożeń naturalnych i szybkiego alarmowania (CO 1.1.),

Obszar strategicznej interwencji	Zakres interwencji, w tym odniesienie do celów Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030
	• Rozwój OZE, m.in. poprzez wzmacnianie energetyki obywatelskiej, w tym w połączeniu z likwidacją źródeł tzw. niskiej emisji, a także tworzenie wysp energetycznych, klastrów energii oraz spółdzielni energetycznych (CO 1.2.), • Poprawa jakości powietrza, w tym eliminacja smogu poprzez rozwój gospodarki niskoemisyjnej w sektorze publicznym, mieszkalnictwie, energetyce (kogeneracja wraz z miejskimi systemami ciepłowniczymi oraz usługi zapewniania komfortu termicznego w budynkach) oraz przedsiębiorstwach (CO 1.2.), • Kształtowanie współodpowiedzialności mieszkańców za ich stan zdrowia (CO 1.3.), • Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie chorób cywilizacyjnych i innych chorób zmiennych epidemiologicznie, w tym z wykorzystaniem potencjału pracodawców oraz NGO (CO 1.3.), • Rozwój usług e-zdrowia, w tym telemedycyny (CO 1.3.), • dostosowanie zasobów organizacyjnych ochrony zdrowia i ich funkcji do rzeczywistych potrzeb (kadry, usługi, infrastruktura, sprzęt medyczny) (CO 1.3.), • Deinstytucjonalizacja usług zdrowotnych, zwłaszcza w psychiatrii i opiece długoterminowej (CO 1.3.), • Upowszechnianie opieki koordynowanej i środowiskowej oraz współdziałania opieki zdrowotnej z systemem usług społecznych (CO 1.3.), • Rozbudowa szerokopasmowej infrastruktury dostępowej (ostatniej mili) (CO 1.4.), • Poprawa dostępności i jakości oferty edukacji przedszkolnej (CO 2.1.), • Rozwój edukacji regionalnej i etnicznej (CO 2.1.), • Skuteczna i trwała integracja imigrantów, w tym poprzez działania z obszaru edukacji, kultury, zdrowia i pomocy społecznej (CO 2.2.), • Zachowanie i upowszechnienie dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego (CO 2.3.), • Rozwój infrastruktury (instytucji) kultury, e-kultury oraz oferty uwzględniającej zagadnienia różnorodności kulturowej i dialogu obywatelskiego (CO 2.3.), • Realizacja kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (CO 2.3.), • Rozwój infrastruktury transportu zbiorowego (liniowej i węzłowej) (CO 2.4.), • Tabor niskoemisyjny, w tym zeroemisyjny (CO 2.4.), • Taryfowa, biletowa i organizacyjna integracja transportu publicznego (CO 2.4.), • Moderowanie popytu w indywidualnym transporcie samochodowym (CO 2.4.), • Rozwój współdzielonych środków transportu (CO 2.4.), • Kompleksowa oferta wsparcia sfery B+R oraz komercjalizacji rozwiązań B+R (CO 3.1.), • Umieędzynarodowienie uczelni oraz wzmacnianie współpracy pomiędzy uczelniami w regionie (CO 3.1.), • Kompleksowa oferta wsparcia dla inwestorów (nowych i obecnych w regionie) (CO 3.1.), • Rozwój kształcenia ustawicznego dostosowanego do potrzeb regionalnej gospodarki (w szczególności ISP oraz branż kluczowych dla gospodarki regionu) (CO 3.2.), • Poprawa dostępności i jakości oferty zorganizowanych form opieki nad dziećmi do lat 3 (CO 3.2.), • Poprawa jakości, kompleksowości i dostępności oferty czasu wolnego, w tym turystycznej, sportowej i kulturalnej dla mieszkańców i turystów (CO 3.3.),

Obszar strategicznej interwencji	Zakres interwencji, w tym odniesienie do celów Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030
	Zapewnienie efektywnego multimodalnego dostępu do portów w Gdańsku i w Gdyni oraz do kluczowych centrów logistycznych w regionie (CO 3.4.).

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

Mapa 5. Wymiar terytorialny realizacji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego w odniesieniu do OSI MOF

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

Strategia Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030 co do zasady wykazuje spójność z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030, który jest z kolei dokumentem komplementarnym do Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030.

Należy podkreślić, iż z przedsięwzięć ważnych dla rozwoju województwa pomorskiego, o charakterze ponadlokalnym, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego zakłada:

- Rozwój Kolei Aglomeracyjnej,
- Budowa terminala multimodalnego w Zajączkowie Tczewskim,
- Kwestie osnowy ekologicznej, czyli korytarzy ekologicznych ustanowionych w ujęciu krajowym i regionalnym, które przebiegają przez obszar gminy Tczew.

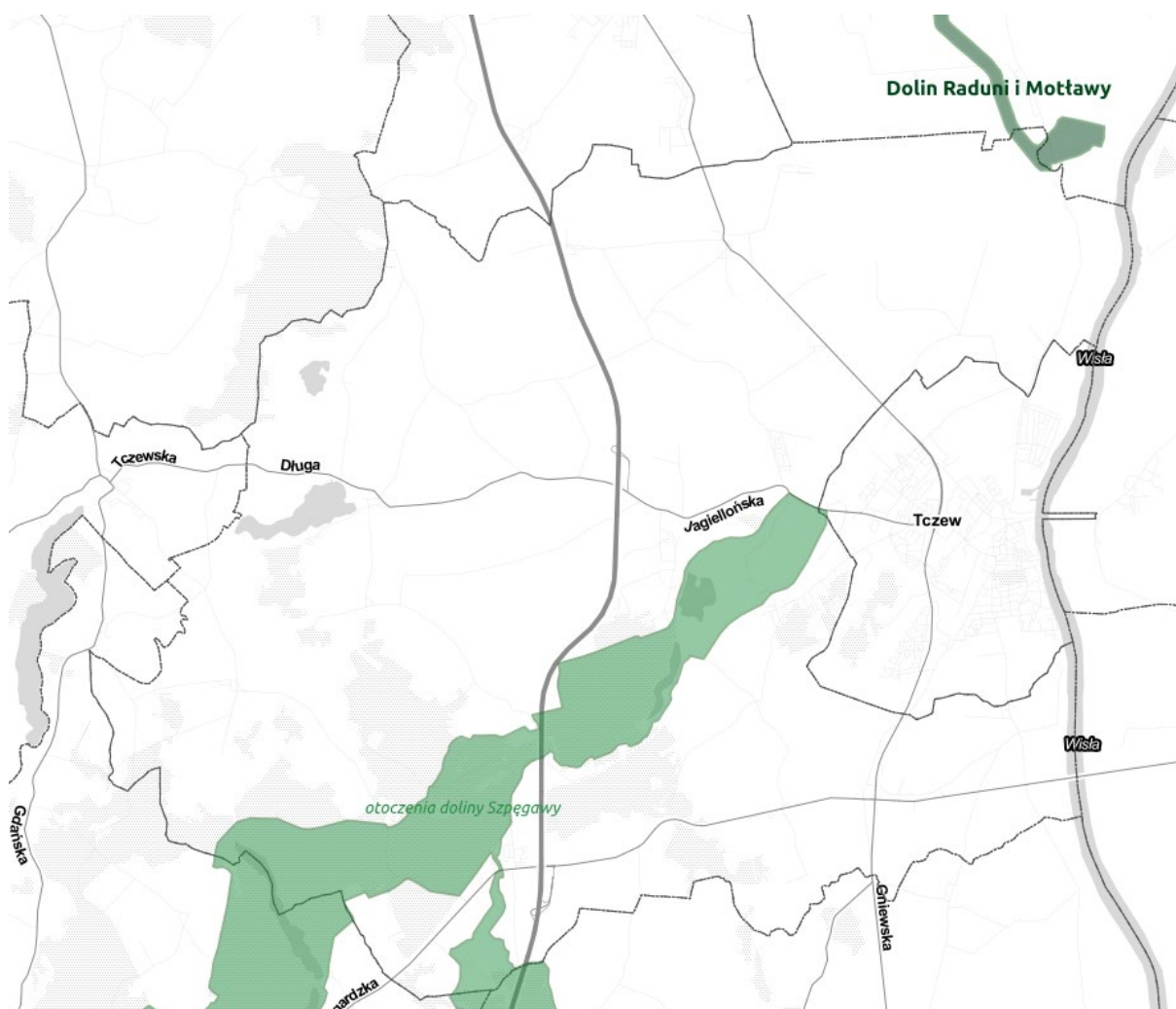
Rozwój Kolei Aglomeracyjnej w odniesieniu do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego spójny jest z działaniami ujętymi w Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030 w priorytetach: 3.1. Funkcjonalny układ komunikacyjny, 3.2. Rozwinięta oferta komunikacji publicznej.

Budowa terminala multimodalnego w Zajączkowie Tczewskim spójna jest z działaniami ujętymi w Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030 w priorytetach: 5.1. Gmina wspierająca rozwój przedsiębiorczości, 5.2. Gmina sprzyjająca aktywności inwestycyjnej zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030 wskazano zasady zachowania i kształtowania spójności regionalnego systemu ekologicznego, w skład którego wchodzi istniejące obszary chronione oraz obszary potencjalne do objęcia ochroną (cenne przyrodniczo), a także system pól i korytarzy ekologicznych. Dla obszaru gminy Tczew kluczowe są:

- korytarze ponadregionalne:
 - Doliny Wisły (styk powiatów: m. Gdańsk, nowodworskiego, gdańskiego, malborskiego, tczewskiego, sztumskiego, kwidzyńskiego).
- korytarze regionalne:
 - Dolin Raduni i Motławy (powiaty kartuski i gdański),
- korytarze subregionalne:
 - otoczenia Doliny Szpęgawy (powiaty tczewski, starogardzki).

Mapa 6. Korytarze ekologiczne na tle gminy Tczew

Źródło:

https://mapy.pbpr.pomorskie.pl/index.php/view/map/?repository=6&project=KONCEPCJA_KORYTARZY_EKOLOG

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030 przyjęto następujące zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego w dostosowaniu do specyfiki obszaru i przedmiotu ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych, wynikających z funkcji i reżimu ochronnego obszarów będących:

- Zasada zachowania ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej ekosystemów leśnych i dolinnych (zwłaszcza w obszarach korytarzy ekologicznych) w miejscach przecięcia z infrastrukturą transportową o charakterze barier antropogenicznych – w szczególności dróg klas: A, S i GP oraz linii kolejowych – za pomocą wyznaczania i budowy przejść dla zwierząt oraz stosowania nietransparentnych ekranów osłonowych na trasach migracji ptaków.
- Zasada bezwzględnego zachowania trwałości gruntów leśnych oraz naturalnych cieków i zbiorników wodnych, w granicach korytarzy ekologicznych, przy zachowaniu ich dotychczasowego gospodarczego wykorzystania, z uwzględnieniem uzasadnionej potrzeby ich przeznaczenia na cele publiczne.
- Zasada priorytetu ekologicznego – polegająca na stosowaniu rozwiązań technicznoprzestrzennych służących zachowaniu i podwyższeniu przyrodniczej, w tym krajobrazowej jakości przestrzeni i zapobiegania przekształceniom przestrzennym skutkującym utratą bądź istotnym obniżeniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych, fragmentacją terenów przyrodniczo cennych oraz utratą łączności przestrzennej ekosystemów. W_{„A”}.
- Zasada zachowywania w stanie naturalnym terenów podmokłych - jako regulatorów warunków hydrologicznych, klimatycznych i ekologicznych środowiska oraz elementów naturalnej retencji wód. W_{„A”}
- Zasada trwałości istnienia lasów, kształtowania ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej oraz zachowania bogactwa biologicznego. W_{„AB”}
- Zasada integralnego podejścia do ochrony różnorodności biologicznej i kształtowania terenów zieleni jako spójnego systemu zielonej infrastruktury – z uwzględnieniem zielonych pierścieni i korytarzy ekologicznych - stanowiących elementy łączności ekologicznej obszarów miejskich z ich otoczeniem. W_{„A”}.
- Zasada zachowania pozostałości naturalnych ekosystemów i ich ochrony planistycznej, jako cennych obiektów ochrony różnorodności biologicznej zapewniających trwałość ekosystemów (w szczególności terenów podmokłych, łąk dolinnych i śródleśnych, zadrzewień śródpolnych, starorzeczy i oczek wodnych) – nie objętych dotychczas ochroną prawną - w tym wskazanych w Planie.

W odniesieniu do założeń Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030 powyższe zasady dotyczyć będą w szczególności priorytetów:

- 2.1. Rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska,
- 3.1. Funkcjonalny układ komunikacyjny,
- 5.2. Gmina sprzyjająca aktywności inwestycyjnej zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

10. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2023 z innymi dokumentami poziomu regionalnego

Tabela 16. Spójność założeń Programów ochrony powietrza dla strefy pomorskiej oraz Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030

Programy ochrony powietrza (Uchwała Nr 158/XIII/15 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 26 października 2015 r. oraz Uchwała Nr 308/XXXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 września 2020 r. wraz ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr 414/XXXIV/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 czerwca 2021 r.)	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030
Działania: 1. Ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w budynkach i lokalach mieszkalnych i niemieszkalnych w gminach strefy pomorskiej. 2. Edukacja ekologiczna. 3. Inwentaryzacja źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych i niemieszkalnych w gminach strefy pomorskiej. 4. Opracowanie i przyjęcie w gminach strefy pomorskiej szczegółowego harmonogramu rzeczowo-finansowego wdrażania uchwał antysmogowych. 5. Stworzenie przez poszczególne gminy województwa pomorskiego systemu wspierającego mieszkańców we wdrażaniu uchwał antysmogowych oraz jego funkcjonowanie. 6. Koordynowanie przez Samorząd Wojewódzki wdrażania uchwały antysmogowej.	Cel 2. Ekologiczna gmina. Priorytet 2.1. Rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska. Priorytet 2.2. Świadomi mieszkańcy.

Tabela 17. Spójność ustalonych w województwie pomorskim ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw oraz Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030

Uchwała Nr 310/XXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa, z wyłączeniem Gminy Miasta Sopotu i obszaru miasta, ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030
W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, wprowadza się ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Uchwałę stosuje się do instalacji, w których następuje spalanie paliw w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 833 ze zm.), w szczególności do kotłów, pieców oraz kominków.	Cel 2. Ekologiczna gmina. Priorytet 2.1. Rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska. Priorytet 2.2. Świadomi mieszkańcy.

Uchwała Nr 310/XXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa, z wyłączeniem Gminy Miasta Sopotu i obszaru miasta, ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030
W instalacjach wskazanych dopuszcza się stosowanie wyłącznie następujących rodzajów paliw: 1) paliwa gazowego; 2) gazu płynnego LPG; 3) lekkiego oleju opałowego. Powyższe nie dot. sytuacji gdy brak jest dostępnej sieci ciepłowniczej na terenie bezpośrednio przylegającym do działki lub gdy spalanie paliwa zachodzi w instalacji spełniającej minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń, misja cząstek stałych (pyłu) nie przekracza granicznych wielkości, instalacja spełnia wymagania dotyczące granicznych wartości emisji.	

Tabela 18. Spójność założeń Programów ochrony przed hałasem oraz Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030

Programy ochrony środowiska przed hałasem (Uchwała Nr 88/VIII/19 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 kwietnia 2019 roku, Nr 89/VIII/19 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 kwietnia 2019 roku, Nr 90/VIII/19 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 kwietnia 2019 roku, Nr 92/VIII/19 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 kwietnia 2019 roku)	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030
W celu ograniczenia równoważnego poziomu dźwięku do wartości nieprzekraczających poziomów dopuszczalnych w otoczeniu analizowanych odcinków dróg wojewódzkich zaproponowano odpowiednie działania naprawcze. W zakresie hałasu drogowego: • eliminację ruchu tranzytowego z obszarów o gęstej zabudowie, • ograniczanie prędkości ruchu pojazdów, • tworzenie stref z zakazem lub ograniczeniem ruchu pojazdów osobowych i/lub ciężarowych w centrach miast,. W zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego: • wykorzystywanie map akustycznych w pracach planistycznych, • stosowanie w planowaniu przestrzennym zasad strefowania. W zakresie edukacji ekologicznej: • prowadzenie akcji edukacyjnych w zakresie szkodliwego oddziaływania hałasu na zdrowie	Cel 2. Ekologiczna gmina. Priorytet 2.2. Świadomi mieszkańcy. Cel 3. Gmina zintegrowana przestrzennie. Priorytet 3.1. Funkcjonalny układ komunikacyjny. Priorytet 3.2. Rozwinięta oferta komunikacji publicznej.

Programy ochrony środowiska przed hałasem (Uchwała Nr 88/VIII/19 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 kwietnia 2019 roku, Nr 89/VIII/19 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 kwietnia 2019 roku, Nr 90/VIII/19 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 kwietnia 2019 roku, Nr 92/VIII/19 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 kwietnia 2019 roku	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030
człowieka oraz metod przeciwdziałania jego propagacji - np. ulotki oraz broszury zawierające informacje na temat działań wynikających z Programu ochrony środowiska przed hałasem, • promowanie rozwiązań ograniczających emisję hałasu do środowiska, • promowanie komunikacji zbiorowej (komunikacja miejska, wspólne dojazdy do pracy - car pooling), • rozwój i promocja komunikacji rowerowej, • promowanie pojazdów o jak najniższej emisji hałasu na środowisko.	

Tabela 19. Spójność założeń Planu rozwoju sieci dróg wojewódzkich województwa pomorskiego oraz Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030

Uchwała Nr 586/162/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 9 lipca 2020 r. w sprawie przyjęcia planu rozwoju sieci dróg wojewódzkich województwa pomorskiego	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030
Cele infrastrukturalne rozwoju sieci dróg wojewódzkich: D1. Poprawa warunków ruchu (prędkość sieciowa, czas dostępności regionalnej). D2. Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. D3. Redukcja szkodliwego oddziaływanie na środowisko. Cele organizacyjne rozwoju sieci dróg wojewódzkich: Z1. Sprawne formy organizacyjne. Z2. Efektywne mechanizmy finansowania rozwoju i utrzymania sieci dróg. Z3. Skuteczne narzędzia zarządzania.	Cel 3. Gmina zintegrowana przestrzennie. Priorytet 3.1. Funkcjonalny układ komunikacyjny.

Tabela 20. Spójność założeń Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Pomorskiego oraz Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030

Uchwała Nr 788/XXXVII/14 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 lutego 2014 r. w sprawie przyjęcia Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Pomorskiego	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030
Cele: • Pełna integracja systemów taryfowych w ramach aglomeracji; • Integracja systemów biletowych sieci użyteczności publicznej;	Cel 3. Gmina zintegrowana przestrzennie. Priorytet 3.2. Rozwinięta oferta komunikacji publicznej.

Uchwała Nr 788/XXXVII/14 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 lutego 2014 r. w sprawie przyjęcia Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Pomorskiego	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030
• Zapewnienie odpowiedniej częstotliwości kursowania i zdolności przewozowej transportu zbiorowego, dopasowanej do popytu – poprzez wykorzystanie różnych środków transportu, w tym w większym zakresie niż dotychczas transportu kolejowego; • Wykorzystywanie pojazdów w jak największym stopniu przyjaznych środowisku naturalnemu, opartych o niskoemisyjne, alternatywne technologie zasilania; • Zorganizowanie sprawnego i zgodnego z oczekiwaniami mieszkańców przemieszczania osób i ułatwienie dostępu do i z obszarów województwa.	

11. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2023 z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Gmina Tczew znajduje się w regionie wodnym Dolnej Wisły, na którym obowiązuje Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły opublikowany Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. poz. 1911 i 1958 oraz Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły opublikowany Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. poz. 1841. W ww. planach znajdują się działania przypisane do jednostek odpowiedzialnych (w tym również do gminy).

Należy mieć na uwadze, iż obecnie przygotowany jest projekt II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz projekt I aktualizacji Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, które będą obowiązywać w latach 2022- 2027.

Projekt planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły jest głównym dokumentem planistycznym w zakresie gospodarowania wodami w obszarze tego dorzecza. Ustala on cele środowiskowe dla poszczególnych jednolitych części wód oraz określa działania ukierunkowane na osiągnięcie tych celów.

Tabela 21. Spójność pomiędzy celem nadrzędnym projektu Planu zagospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły a celami Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030

Projekt Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030
Główne cele: • przywrócenie drożności dla migracji ryb, • przywrócenie połączenia pomiędzy korytem rzeki, a terenami zalewowymi w jej dolinie, • poprawa warunków morfologicznych (siedliskowych), • poprawa jakości wód i ograniczeniu dopływu zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa, ścieków komunalnych i przemysłowych, • spełnienie wymagań dla wodozależnych przyrodniczych obszarów chronionych.	Cel 2. Ekologiczna gmina. Priorytet 2.1. Rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska. Priorytet 2.2. Świadomi mieszkańcy.

Źródło: Opracowanie własne

Plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy (PZRP) zostały przyjęte przez Radę Ministrów w formie rozporządzeń Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy Odry, Wisły oraz Pregoi. Plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) dla obszarów dorzeczy zostały zamieszczone w Dzienniku Ustaw RP i zaczęły obowiązywać po upływie 14 dni od ich ogłoszenia.

PZRP obejmują wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym, ze szczególnym uwzględnieniem działań służących zapobieganiu powodzi i ochronie przed powodzią oraz informacji na temat stanu należytego przygotowania w przypadku wystąpienia powodzi. Głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te prowadzić będą m.in. do obniżenia strat powodziowych.

W ramach PZRP określono 3 cele główne, którym odpowiada 13 celów szczegółowych:

Cel główny 1. zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego:

- utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym,
- wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami,
- unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim (Q0,2%) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi;

Cel główny 2. obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego:

- ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego,
- ograniczenie istniejącego zagospodarowania,
- ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe;

Cel główny 3. poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym:

- doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych,
- doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź,
- doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi,
- wdrożenie i doskonalenie skuteczności analiz popowodziowych,
- budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe,
- budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego.⁸

⁸ Źródło: <https://www.wody.gov.pl/>

12. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 poz. 247), zwanej dalej OOS, przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty planów z dziedziny przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Jednocześnie zgodnie z art. 48 ust. 1 i ust. 2 ustawy OOS organ opracowujący projekt dokumentu, po uzgodnieniu z właściwymi organami (Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny) może odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, **jeżeli uzna, że realizacja postanowień dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko** oraz w przypadku, gdy analizowany dokument dotyczy niewielkich modyfikacji przyjętych już dokumentów lub obszarów w granicach jednej gminy.

Przy rozważaniu możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko należy wziąć pod uwagę uwarunkowania wynikające z art. 49 Ustawy OOS:

1. Charakter działań przewidzianych w dokumencie.
2. Rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko.
3. Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko.

Biorąc pod uwagę charakter planowanego dokumentu należy stwierdzić, że realizacja jego ustaleń nie powinna spowodować znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko.

Rodzaj działań ujętych w przedmiotowym dokumencie wskazuje, że większość z nich nie będzie wyznaczała ram dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839), a jedynie część z nich może być rozpatrywana, po szczegółowym określeniu ich zakresu i parametrów, jako przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (np. przedsięwzięcia dot. modernizacji dróg). W przypadku, gdy na późniejszym etapie planowania okaże się, że jakiegokolwiek działania inwestycyjne będą wymagały przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, zostaną one poddane stosownej ocenie.

W wyniku realizacji założeń dokumentu nie wystąpią znaczące oddziaływania na środowisko, gdyż Strategia realizowana będzie w myśl zasad zrównoważonego rozwoju z poszanowaniem środowiska przyrodniczego.

Nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływanie, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu. Strategia przyczyniać się będzie do poprawy stanu środowiska oraz wspierać będzie realizację polityk wspólnotowych w dziedzinie środowiska (głównie poprzez efektywniejszy transport i komunikację oraz rozwój infrastruktury kanalizacyjnej).

Biorąc pod uwagę powyższe oraz stanowiska Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Wójt Gminy Tczew odstąpił od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

13. Spis map, rysunków, tabel i wykresów

Mapa 1. Położenie gminy Tczew na tle podziału fizyczno-geograficznego	33
Mapa 2. Schemat podziału administracyjnego gminy Tczew	34
Mapa 3. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią w gminie Tczew	35
Mapa 4. Podział gminy Tczew na obszary o zróżnicowanej dynamice rozwoju	40
Mapa 5. Wymiar terytorialny realizacji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego w odniesieniu do OSI MOF	56
Mapa 6. Korytarze ekologiczne na tle gminy Tczew	57
Rysunek 1. Wyzwania rozwojowe Gminy Tczew	18
Rysunek 2. Wizja, misja, cele, priorytety	23
Tabela 1. Czynniki rozwojowe SWOT gminy Tczew	12
Tabela 2. Wyzwania rozwojowe oraz cele strategiczne rozwoju Gminy Tczew	22
Tabela 3. Priorytety i działania ujęte w celu 1. Aktywni mieszkańcy	25
Tabela 4. Priorytety i działania ujęte w celu 2. Ekologiczna gmina	27
Tabela 5. Priorytety i działania ujęte w celu 3. Gmina zintegrowana przestrzennie	28
Tabela 6. Priorytety i działania ujęte w celu 4. Profesjonalny i nowoczesny samorząd	29
Tabela 7. Priorytety i działania ujęte w celu 5. Gmina przyjazna dla przedsiębiorców	31
Tabela 8. Wymiar przestrzenny realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030	36
Tabela 9. Ocena aktualności lokalnych planów i polityk rozwoju Gminy Tczew	43
Tabela 10. Wskaźniki rezultatu	45
Tabela 11. Wskaźniki produktu odnoszące się do realizowanych działań – lista sprawdzająca	46
Tabela 12. Ocena wybranych elementów jakości życia w gminie Tczew przez mieszkańców w badaniach ilościowych, styczeń 2021	49
Tabela 13. Ocena zmian wybranych elementów jakości życia w gminie Tczew przez mieszkańców w badaniu ilościowym, styczeń 2021	50
Tabela 14. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Pomorskie 2030 oraz Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030	51
Tabela 15. Zakres interwencji dedykowanej obszarom strategicznej interwencji w województwie pomorskim obejmującym zasięgiem gminę Tczew	54
Tabela 16. Spójność założeń Programów ochrony powietrza dla strefy pomorskiej oraz Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030	59
Tabela 17. Spójność ustalonych w województwie pomorskim ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw oraz Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030	59
Tabela 18. Spójność założeń Programów ochrony przed hałasem oraz Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030	60
Tabela 19. Spójność założeń Planu rozwoju sieci dróg wojewódzkich województwa pomorskiego oraz Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030	61
Tabela 20. Spójność założeń Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Pomorskiego oraz Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030	61
Tabela 19. Spójność pomiędzy celem nadrzędnym projektu Planu zagospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły a celami Strategii Rozwoju Gminy Tczew na lata 2021-2030	63
Wykres 1. Działania, które przede wszystkim należy podjąć w perspektywie 10 lat, N=321.	19

Wykres 2. Kluczowe inwestycje do wykonania na terenie Gminy TOP 10, N=321.	19
Wykres 3. Wydatki majątkowe oraz bieżące gminy Tczew w okresie od 2012 do 2019 roku (w zł)	43